

DE IJSSELACADEMIE IN 2012

DE IJSSELACADEMIE IN 2012

INHOUD	PAG.
Woord vooraf	5
1. Algemeen	6
1.1. Bestuur	6
1.2. Subsidiërende gemeenten en provincie	6
1.3. Raad van Subsidiënten	6
1.4. Incidentele subsidies	7
1.5. Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds	8
1.6. Frits de Zwerverfonds	8
1.7. Administratie en accountancy	9
1.8. Donateurs	9
1.9. Medewerkers	9
1.10. Participatie Historisch Magazine	10
1.11. Samenwerking met andere instituten	10
1.12. Externe vertegenwoordigingen	11
1.13. Erfgoededucatie	11
1.14. Contacten Historische Verenigingen	12
1.15. Public relations en communicatie	12
1.16. Jaarvergadering	15
2. Projecten	17
2.1. Streektaal	17
2.2. Regionale geschiedenis	23
2.3. Werkgroepen	34
2.4. Cursussen	35
3. Publicaties	36
3.1. Uitgaven van de IJsselacademie	36
3.2. Overige publicaties	36
3.3. Voorradije uitgaven eind 2012	37
Rekeningcijfers t.o.v. begrotingscijfers	43

Illustratie omslag:

Folder *Canonkijker*. Uitgave Stichting IJsselacademie, 2012.

Vormgeving: Frank de Wit; info@frankdewit.nl.

WOORD VOORAF

De IJsselacademie bestaat nu 35 jaar en we leven bepaald niet in de rustigste periode van ons bestaan. Nieuwe perspectieven zoals huisvesting in de Van Heutszkazerne in Kampen, de samenwerking met HCO en TwentseWelle, een grote hoeveelheid werk aan onderzoek, publicaties en publieksactiviteiten en dan ook nog de bezuinigingen van de provincie Overijssel die druk zetten op ons werk en zelfs op ons bestaan. Alles bij elkaar zorgt dit voor veel hectiek, zowel in het directe werk als aan de bestuurstafel.

Maar hoe het ook verder gaat, er wordt veel bereikt. Het immaterieel erfgoed staat echt op de kaart in Overijssel en daar levert de IJsselacademie een zeer belangrijke bijdrage aan. Met twee bijzondere publicaties heeft de Academie een aantal zaken zelfs letterlijk op de kaart gezet. In *Een perfecte lantcaerte van Overijssel* bezorgt Clemens Hogenstijn de kaarten van Nicolaas ten Have uit de 17de eeuw een nieuw leven. En in *Grensgang* neemt Jan te Hove ons mee op een historische reis langs de randen van Overijssel. Deze uitgaven plaatsen niet alleen Overijssel, maar ook veel historische feiten in een nieuw en boeiend perspectief.

De IJsselacademie streeft bij publicaties én onderzoek naar een wetenschappelijk hoog niveau. Wij zijn er trots op dat onze taalwetenschapper Philomène Bloemhoff-de Bruijn het afgelopen jaar is gepromoveerd tot doctor in de letteren op een proefschrift met de titel *Anderhalve eeuw Zwols*. Uiteraard hebben we daarvan een uitgave verzorgd.

De enorme gevarieerdheid van ons werk wil ik op nog een andere manier illustreren. Zo heeft het onderzoek van Gert-Jan Westhoff naar Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen geresulteerd in de prachtige uitgave *Dwangarbeid in Staphorst*. En in november 2012 is de website detaalvanoverijssel.nl gelanceerd, waarmee een digitale toegangspoort beschikbaar kwam voor de vele dialecten van Overijssel. Bereikbaar voor iedereen!

Dit alles vraagt het uiterste van onze vaste medewerkers en vrijwilligers en onze dank aan hen is dan ook groot. Onvermoeibaar leidt directeur Jos Mooijweer de Academie en naast zijn managementtaken zag hij zelfs kans om nog een eigen onderzoek te doen naar de armvoogdij in Muggenbeet. We publiceerden de resultaten onder de titel *Armenzorg en nabuurschap*. Effectief ingezette wetenschap waarmee ook dit deel van ons erfgoed is vastgelegd voor volgende generaties.

Het bestuur van de IJsselacademie is trots op de vele prestaties van alle medewerkers. Het dankt de provincie Overijssel, de gemeenten, de opdrachtgevers en de donateurs: zij maken het mogelijk ons werk te realiseren.

Martin Knol
voorzitter

1. ALGEMEEN

1.1. SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR OP 31 DECEMBER 2012

M. Knol, voorzitter
ir. drs. G.J. Bolks
ir. P.R. Bos
drs. F.R.M. Naber
mw. J.G. Tabak
mw. drs. K.A.H. Westerdijk

Het bestuur kwam bijeen op 29 februari, 24 mei, 5 september en 28 november.

1.2. SUBSIDIËRENDE GEMEENTEN EN PROVINCIE IN 2012

Dalfsen	Noordoostpolder	Staphorst	Zwartewaterland
Deventer	Ommen	Steenwijkerland	Zwolle
Kampen	Raalte	Olst-Wijhe	Overijssel

1.3. SAMENSTELLING RAAD VAN SUBSIDIËNTEN OP 31 DECEMBER 2012

Dalfsen	Jhr. M.R.H.M. von Martels
Deventer	dr. C.M. Hogenstijn (t/m 30/9); G.D. Webbink (vanaf 1/10)
Kampen	mw. drs. S.H. van der Ploeg
Olst-Wijhe	mw. J. Otterloo-Ripperda
Ommen	mr. F.C.Th. van der Mooren
Raalte	E. van Domselaar
Staphorst	J. Huisman
Steenwijkerland	H.T.P. Gielen
Zwartewaterland	L. Boshove
Zwolle	mw. D. de Vries

De Raad van Subsidiënten kwam bijeen op 7 maart en 17 oktober.

De Raad van Subsidiënten functioneert als verbinding tussen het bestuur en de subsidiënten. De Raad wordt o.a. gehoord over de begroting en verleent al of niet goedkeuring aan de jaarrekening en een voorgenomen wijziging van de statuten.

1.4. INCIDENTELE SUBSIDIESBijdragen van *derden* voor projecten en producten van onderzoek:

	€
Taal van Overijssel	
Stichting Twentsche Courant	1.000
Canon van Overijssel	
VSB-fonds	24.000
Rabobank Vaart en Vechtstreek	6.500
Gemeente Oldenzaal	6.400
Hervormd Weeshuis Zwolle	4.500
Rabobank West Twente	3.250
Rabobank Centraal Twente	3.000
Stichting De Hofmarken	2.000
Vereniging Heemkunde oalde Gemeente Weerselo	1.000
Stichting Heemkunde Denekamp	1.000
Vereniging Heemkunde Ootmarsum	1.000
Gemeente Hengelo	1.000
Stichting Kamper Canon	250
Canonkijker/Canon en Ruimte	
Provincie Overijssel	394.320
Levend Erfgoed in Overijssel	
Provincie Overijssel	34.990
Gemeente Enschede	5.121
Couleur locale	
Provincie Overijssel	23.510
Dwargarbeid in Staphorst	
Gemeente Staphorst	6.500
Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel	1.150
Armenzorg en nabuurschap	
Armvoogdij Muggenbeet	7.500
Café Bistro Geertien	1.000
Het dorp dat er niet had mogen komen	
Plaatselijk Belang Mariënheem	18.900
Gemeente Raalte	1.250
Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel	1.150

Een perfecte lantcaerte van Overijssel

Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel	2.300
Stichting Wesselings-van Breemen	750

Grensgang

Provincie Overijssel	30.000
Euregio-Grenswerte	10.000

1.5. SYBREN VAN TUINEN ONDERZOEKSFONDS

In 1998 heeft het bestuur van de Stichting besloten het IJsselacademiefonds en het Sybren van Tuinenfonds samen te voegen tot het Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds. Het Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds heeft als doel het stimuleren van onderzoek naar het streekeigene van het werkgebied van de IJsselacademie en de relatie tussen het regionaal bepaald/gemotiveerd onderzoek en het wetenschappelijk onderzoek te versterken. Het fonds wordt in stand gehouden door schenkingen/legaten, donaties en een toevoeging van 25% uit de ontvangen donaties per jaar. Het bestuur heeft besloten een dotatie te doen aan het fonds van € 3.400 voor het jaar 2012.

Saldo Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds per 1-1-2012		€ 15.816
Toevoeging:		
Uit donaties	3.400	

		3.400

		19.216
Af bestedingen t.b.v. de volgende projecten:		
Budget projectleiders	750	
Flexusrapport	2.000	
Armenzorg Muggenbeet	- 500	

		2.250

Saldo 31-12-2012		16.966

1.6. FRITS DE ZWERVERFONDS

In het jaar 2000 heeft dr. H. Smit, oud-burgemeester van de gemeente Hardenberg, het initiatief genomen tot de oprichting van het Frits de Zwerverfonds. Jaarlijks zullen prijzen ter waarde van € 600 worden uitgekeerd aan de winnaars van een opstelwedstrijd voor middelbare scholieren.

Saldo 1-1-2012	8.208
Af: besteding wedstrijd 2012 incl. kosten	1.269

	6.939
 Bij: rente-toerekening	 131

Saldo 31-12-2012	7.070

1.7. ADMINISTRATIE EN ACCOUNTANCY

De financiële administratie werd in eigen beheer uitgevoerd; de salarisadministratie door Meeuwsen Ten Hoopen te Heerde.

De accountantscontrole over 2011 werd verricht door Mateboer, Meester & Kuiper, Accountants & Belastingadviseurs te Kampen.

1.8. DONATEURS EN (RUIL-)ABONNEMENTEN

Het aantal donateurs op 31 december 2012 bedroeg 639. 5 donateurs zijn *donateur voor het leven*; 4 donateurs zijn woonachtig in het buitenland. 723 personen/instanties ontvingen *MijnStadMijnDorp*, waarvan 36 op basis van een ruilabonnement.

1.9. MEDEWERKERS

In dienst van de Stichting

A. Bartelds, streektaalconsulent (20/36 werktijd)

drs. (vanaf 15/11 dr.) Ph.C.G.M. Bloemhoff-de Bruijn, projectleider streektaal (20/36 werktijd)

mw. H. Feijth, administratie (32/36 werktijd)

C.M. Frijlink-Coombs, schoonmaak (4/36 werktijd)

N.P. Hammer-van der Weerd, administratie (10/36 werktijd)

J.G. Hoksbergen-Maathuis, medewerker secretariaat (5/36 werktijd)

drs. E. van der Horst, consulent geschiedenis (32/36 werktijd)

P.J. Kummer, coördinerend bureauredacteur (30/36 werktijd)

drs. Js. Mooijweer, projectleider geschiedenis (15/36 werktijd), en directeur (10/36 werktijd)

mw. A. Vissers, coördinator data-invoer project Grensoverschrijdende Streektaalen (GOS) (16/36 werktijd)

drs. H.H.A. van de Wijngaard, projectleider Woordenboek van de Overijsselse Dialecten (WOD) (8/36 werktijd)

mw. drs. P.J. van Zeeland, public relations/communicatie (20/36 werktijd)

Vrijwilligers

mw. drs. M. Barendsen, onderzoeker, redacteur (parttime)
M. Buis, invoerkracht GOS (parttime)
J. van Dyk-Leene, invoerkracht GOS en assistent public relations (parttime)
Mw. L. Franken, invoerkracht GOS (parttime)
mw. L. van 't Haar, invoerkracht GOS (parttime)
mw. S. van Heck, invoerkracht GOS (parttime)
W. den Hollander, assistent-bureauredacteur (parttime)
M. van der Linde, MA, onderzoeker canon (parttime)
mw. F.J. Rose, zoutgeldkohier (parttime)
J. Schraa-Kroon, administratie (parttime)
D. Stam-Maandag, invoerkracht GOS (parttime)
R. Treep- van Pijkereen, invoerkracht GOS (parttime)
mw. A. Vissers, invoerkracht GOS en beheerder bibliotheek (parttime)

1.10. PARTICIPATIE HISTORISCH MAGAZINE

MijnStadMijnDorp

Het historisch tijdschrift *MijnStadMijnDorp* werd in 2010 gepresenteerd en was aanvankelijk een uitgave van Waanders Uitgevers (en opvolger WBooks) en het Historisch Centrum Overijssel. Het HCO gaf in 2012 het blad in eigen beheer uit, maar kan dit niet langer continueren: in december verscheen het laatste papieren (dubbel)nummer, dat veel lof oogstte. De IJsselacademie participeerde financieel in dit magazine en kreeg hierdoor de beschikking over ten minste één pagina per nummer, die wij vulden met organisatienieuws. Hiernaast leverden onze medewerkers kopij aan voor diverse rubrieken in het magazine en was er regelmatig ruimte voor redactionele artikelen. In 2012 kwam de IJsselacademie in beeld met, onder meer, de projecten *detaalvanoverijssel.nl* en *canonvanoverijssel.nl*, en met de publicaties over Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen, armenzorg en nabuurschap in Muggenbeet, het jubileum van het dorp Mariënheem, de kaart van Overijssel van Nicolaas ten Have en met onze laatste uitgave van 2012 *Grensgang*. Eind januari 2013 is er met verschillende partijen overleg gaande om te proberen een doorstart te maken met een nieuw historisch tijdschrift voor Overijssel.

1.11. SAMENWERKING MET ANDERE INSTITUTEN

Op 12 juli werd door de Staten van Overijssel de cultuurnota *De Kracht van Cultuur* voor de periode 2013-2016 aangenomen. De nota verplicht de drie Overijsselse erfgoedinstellingen die zich met streekcultuur bezighouden: het Historisch Centrum Overijssel (HCO), TwentseWelle (TW) en de IJsselacademie, tot samenwerking. Daarbij is met ingang van 2014 de instellingssubsidie die TW en IJA tot nu toe ontvingen omgezet in een programmasubsidie voor de drie organisaties gezamenlijk.

Structurele contacten waren er met TwentseWelle (TW) in Enschede, het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers in Doetinchem, de Stellingwarver Schrieversronte in Oldeberkoop, het Historisch Centrum Overijssel (HCO) in Zwolle, het Gemeentearchief Kampen (GaK), de Vereniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis (VORG), Kunst en Cultuur Overijssel (KCO) in Zwolle, Het Oversticht in Zwolle, de Overijsselse Bibliotheek Dienst (OBD) in Nijverdal, het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed in Utrecht, de Rijksuniversiteit Groningen (RuG), de Fryske Akademy in Leeuwarden, Huus van de Taol in Beilen, het Meertens Instituut in Amsterdam, Stichting Nederlandse Dialecten, Huis van de Groninger Cultuur, Gelders Erfgoed in Zutphen, Huis voor de Kunsten Limburg, Erfgoed Brabant en Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. Om in de regio de contacten binnen de erfgoedsector te verstevigen, tot afstemming van taken en tot samenwerking in projecten te komen is er incidenteel of periodiek contact met lokale, regionale en provinciale erfgoedinstanties.

1.12. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

- De IJA werd vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Nederlandse Dialecten (SND) (Albert Bartelds en Ton van de Wijngaard), het Plantenfonds en in de Kwaliteitsraad Twentse Taalbank (beide Philomène Bloemhoff).
- Mede met het oog op de verdere versteviging van de IJA-contacten met verwante culturele instellingen heeft de bureauredacteur van de IJA, Jeroen Kummer, zitting in de redactie van de *Kamper Almanak*, een cultureel-historisch jaarboek dat al een kleine tachtig jaar verschijnt.

1.13. ERFGOEDEDUCATIE

Erfgoedonderwijs

Op 19 oktober ontving de streektaalconsultant, in het kader van de CKV-dag van Scholengemeenschap Pieter Zandt, 3 groepen HAVO/VWO leerlingen voor een kennismaking met de IJsselacademie en om iets te leren over de achtergronden van de streektaal.

Canon in de klas

De Canon van Overijssel bevat ook een educatief projectonderdeel *Canon in de klas*. Dit onderdeel begon in 2012 goed uit de verf te komen door de tekstuele bewerking, door het Historisch Centrum Overijssel, van lokale canons voor leerlingen in het basisonderwijs. Tegelijkertijd is er door filmbureau Xapp hard gewerkt aan de afronding van tien webfilmpjes die cruciale thema's uit de provinciale geschiedenis in beeld brengen. Het illustratieduo Ivan & Ilia maakte tien bijbehorende canonposters in een hedendaagse Isingsstijl. Het hele lespakket is samen met de canon van Overijssel op 27 februari 2013 op havezate Het Nijenhuis onthuld.

Streektaal in de Zorg

De streektaalconsulent heeft samen met Cornelis Kapitein, docent Zorg & Welzijn, aan het Deltion College te Zwolle, een lesprogramma ontwikkeld over het gebruik van streektaal in de zorg. Dit lesprogramma is op 24 september 2010 gepresenteerd tijdens de vijfde Internationale Streektaalconferentie te Enschede. Het eerste exemplaar werd overhandigd aan drs. Sabine Uitslag (lid Tweede Kamer) en gedeputeerde Dick Buursink. Naast de lesbrief is er ook een website: www.streektaalindezorg.nl.

In 2012 heeft de streektaalconsulent samen met Cornelis Kapitein gastlessen gegeven aan werknemers van Zorggroep St. Maarten te Denekamp.

1.14. CONTACTEN HISTORISCHE VERENIGINGEN

In sommige projecten van de Academie wordt nauw samengewerkt met lokale historische verenigingen. In andere gevallen beperkt het contact zich tot incidenteel overleg. Structureel is het contact met de VORG en de Historische Vereniging voor de IJsseldelta *Jan van Arkel*. De contacten met de historische verenigingen en andere erfgoedinstellingen in ons werkgebied zijn geïntensiveerd met het van start gaan van het project canonvanoverijssel.nl, dat in 2012 kon worden uitgebreid met het project Canonkijker. Zie ook pagina 27.

1.15. PUBLIC RELATIONS EN COMMUNICATIE

- 'Wat doet u?', vraagt de Turkse man.

Het is 3 maart 2012 en de IJsselacademie is met een boekenkraam aanwezig bij het streektaalfestival *!REUR!* in Emmen.

De medewerkers van de IJsselacademie maken gebruik van communicatie, die een rode draad vormt in hun werk en erop is gericht de gestelde doelen te verwezenlijken: een grotere bekendheid genereren van het immaterieel erfgoed in Overijssel en een gezonde afzet van alle uitgaven. Planmatig vooral, en met een zo groot mogelijke continuïteit worden de taal, de geschiedenis en de tradities van Overijssel onder de aandacht van het publiek gebracht.

Interne communicatie vormt het uitgangspunt. Zij maakt effectiviteit van handeling mogelijk en moet ervoor zorgen dat een optimaal werkklimaat wordt gecreëerd van waaruit de medewerkers hun contacten met de verschillende publieksgroepen zorgvuldig en professioneel kunnen onderhouden. Werknemers en vrijwilligers vormen een belangrijke basisgroep.

De publieksgroepen van de IJsselacademie zijn verscheiden: er zijn lezers, kopers en hun boekhandelaren, donateurs en onbekende geïnteresseerden, auteurs en aspirant-schrijvers, bestuurders en subsidiegevers, schrijvende en zendende media, oudere en jongere mensen met interesse voor immaterieel erfgoed. Wij benaderen al deze groepen zo individueel

mogelijk. Binnen de externe communicatie vormt *public relations* een kernbegrip: voortdurend is de IJsselacademie alert op nut en noodzaak van haar optreden naar buiten.

-‘Waar woont u?’, vraagt de Turkse man.

Een optreden in Emmen, een onbekende geïnteresseerde, die met *u* natuurlijk *de IJsselacademie* bedoelt.

-‘Wij houden ons bezig met taal, geschiedenis...’

Communicatie is horen, luisteren, vragen, verwerken. Ontmoeten. Naast *!REUR!* waren er veel gelegenheden in 2012 om belangstellende mensen te spreken en hun ons fonds te tonen. In februari waren wij door Provinciale Staten uitgenodigd om in Enschede een bijdrage te leveren aan een ‘Inspiratiesessie Cultuur’ (8 februari). De statenleden stelden zich op de hoogte van visie en toekomstplannen van een groot aantal culturele organisaties. We waren erbij op 7 juli, toen voor de zesde keer streektaalfestival *Zunnewende* werd gevierd in Hellendoorn, en op 27 oktober, in de Buitenkerk van Kampen, bij de jaarlijkse Archievendag.

Zelf organiseerden we boekpresentaties, al dan niet samen met anderen, en hielden we een website en 13 canons ten doop (zie hiervoor ook pagina 27). Op verschillende pagina’s in dit jaarverslag worden onze ontmoetingen in 2012, beschreven.

Alle (boek)presentaties waren het gevolg van intensieve samenwerking met andere partijen. Zorgvuldige communicatie was een voorwaarde, interessante ontmoetingen het gevolg, fraaie uitgaven het resultaat. Onze partners waren (onder meer) de gemeente Kampen (*Binnen de poorten*, 7 september), de gemeente Staphorst (*Dwangarbeid in Staphorst en Rouveen*, 3 oktober), het Gemeentearchief Steenwijkerland (*Armenzorg en nabuurschap*, 6 oktober), de gemeente Raalte (*Het dorp dat er niet had moeten komen* [Mariënheem], 19 oktober), het Historisch Centrum Overijssel (*Een perfecte lantcaerte*, 2 november en *Grensgang*, 23 november) en TwentseWelle (*detaalvanoverijssel.nl*, 26 november). Bij alle gelegenheden toonden wij een selectie uit ons fonds.

Naast de gemeenten en andere subsidiërende partijen was de provincie Overijssel voor veel van deze projecten van groot belang. Zonder uitzondering kregen de publicaties veel aandacht in de pers, maar één uitgave zorgde voor speciale publiciteit: de weerslag van het onderzoek waarop de projectleider streektaal promoveerde (zie ook pagina 17). *Anderhalve eeuw Zwols* werd door de hoogleraren met bewondering besproken en door vakcollega’s goed gesignaleerd.

Nieuwe geïnteresseerden waren er ook naar aanleiding van de verkiezing van het Overijssels Boek van het jaar 2011. In Deventer, op 12 april, waren we benieuwd of onze uitgave *Ontmoetingsplaats van verhalen. Het Gemeentearchief van Steenwijkerland* gekozen zou worden. Dat was niet het geval, maar op die dag wisten wij al dat er in het najaar een prachtige collectie nieuwe publicaties zou worden gepresenteerd en inmiddels is bekend dat daarvan vier titels zijn genomineerd voor de prijs van 2012.

-‘Alle Kamperse vrouwen zijn aardig.’, zegt de Turkse man.

Een optreden in Emmen, een onbekende geïnteresseerde met wie ik een enthousiast gesprek voer. Wordt deze man mijn eerste Turks-Nederlandse donateur in twaalf jaar?

Voor de twaalfde keer was de Academie te gast in het gemeentehuis van Hardenberg, waar op 27 april de Frits de Zwerver Schrijfwedstrijd 2012 werd afgesloten met de prijsuitreiking. Dit jaar was de competitie succesvol in haar deelnemersaantal: 75 scholieren in het Overijsselse deel van het IJssel-Vechtgebied leverden een opstel in; drie van hen werden gelauwerd. Gastspreker drs. Joke Scheepstra hield de feestelijke toespraak.

Dankzij een zorgvuldige pr-actie en de medewerking van de media, veel deelnemende scholen, de bibliotheken in het betrokken gebied en natuurlijk de gemeente Hardenberg blijkt de Frits de Zwerver Schrijfwedstrijd een steeds meer gevestigd begrip te zijn.

Voor communicatie en PR was ook in 2012 de Canon van Overijssel een belangrijk project (zie hiervoor ook pagina 27), dat uitgebreid kon worden met het project Canonkijker. De contacten met historische verenigingen zijn door de Canon al enkele jaren verstevigd en in de gehele provincie onderhield de projectleider talrijke boeiende en ook spannende contacten. Presentaties van nieuwe canons waren ook voor andere IJA-medewerkers gelegenheden voor aangename en nuttige persoonlijke ontmoetingen.

-‘Ik heb een goede baan’, zegt de Turkse man, ‘en ik zoek een vrouw.’

Ik geef te veel persoonlijke aandacht: deze communicatie richt zich niet langer op het immaterieel erfgoed van Overijssel. De IJsselacademie is niet meer in beeld, maar gloort hier een ander perspectief?

De IJsselacademie participeerde alle drie jaren van zijn bestaan in het historische tijdschrift *MijnStadMijnDorp* (MSMD), dat voor een groot publiek vooral verhalen wilde vertellen, in tekst en beeld, en voor ons een ander podium vormde om onze activiteiten kenbaar te maken (zie ook pagina 10). Het blad hielp ons meer donateurs aan ons te binden: zij ontvingen het tijdschrift gratis, zes maal per jaar. Eind 2012 verscheen het laatste, dubbel(dikke) nummer. Het HCO, dat MSMD in eigen beheer uitbracht, was helaas gedwongen met de uitgave te stoppen. Eind januari 2013 overleggen de verschillende partijen met elkaar om te proberen een doorstart te maken met een nieuw historisch tijdschrift voor Overijssel. Onze donateurs hebben hierover inmiddels bericht ontvangen.

Indien u ons op papier volgt en/of ons in 2012 bezocht en alle 43 treden van het voormalige Pesthuis beklom, begrijpt u dat wij naar andere werkvloeren uitkijken. In 2013 krijgt de verhuizing naar het Van Heutszcomplex, het nieuwe cultuurcluster in Kampen, duidelijker contouren. Op deze verandering zal voor alle betrokkenen, binnen en buiten de beoogde organisaties, een speciale communicatie gericht moeten zijn. De instellingen waarmee de IJA in ieder geval het prachtig gerestaureerde gebouw (met een lift en dubbel glas!) gaat delen en, waar mogelijk, nauwere betrekkingen zal realiseren, zijn het Gemeentearchief

Kampen, de stadsarcheoloog, de Historische Vereniging voor de IJsseldelta *Jan van Arkel*, de Openbare Bibliotheek en het Historisch Centrum Overijssel.

2013 wordt een spannend jaar, waarin de IJsselacademie gesteld wordt voor een extra creatieve bedrijfsvoering om voor belangrijke projecten de juiste financiering te genereren. Directeur en bestuur hebben hierin een belangrijke rol en gelukkig weten zij zich gesteund door de enthousiaste betrokkenheid en flexibiliteit van alle medewerkers.

-‘Dan niet.’, zegt de Turkse man, want ik wijs zijn aanbod vriendelijk doch beslist van de hand.

Waardoor deze communicatieparagraaf er is gekomen.

Voor nieuws over ons werk kunt u onze website raadplegen. Natuurlijk ook voor alle andere informatie: www.ijsselacademie.nl. En twittert u? Volg ons op @IJsselacademie.

1.16. JAARVERGADERING 2012 (24 MEI)

Om 19.15 uur heet voorzitter Martin Knol alle 55 aanwezigen van harte welkom in Culinaire Centrum *De Herderin* in Hasselt. Op 11 augustus 1977, bijna vijfendertig jaar geleden, werd op initiatief van de burgemeester van Kampen, de heer Sybren van Tuinen, de IJsselacademie opgericht. Ter gelegenheid hiervan leest voorzitter Knol enkele zinnen voor uit de allereerste publicatie (1979) *Bijdragen uit het land van IJssel en Vecht*, een door de firma Waanders gedrukte bundel opstellen over diverse onderwerpen. Ook Hasselt, de locatie van deze jaarvergadering, wordt daarin al genoemd. In de voorbije vijfendertig jaar heeft de IJsselacademie een stevige positie verworven bij zaken aangaande immaterieel erfgoed. Inmiddels zijn 226 publicaties verschenen.

Tijdens de behandeling van het jaarverslag 2011 wordt gevraagd of het in het voorwoord genoemde veelvuldig inschakelen van de Academie als kenniscentrum ook te gelde wordt gemaakt. Dit is wel het geval als de verzamelde kennis in boekvorm wordt uitgegeven. De digitale kennisbank (bijvoorbeeld het Woordenboek van Overijssel, de Canon van Overijssel) is echter vrij toegankelijk voor het publiek. Deels wordt de kennisfunctie gesubsidieerd door de overheid.

De heer Knol informeert de aanwezigen over de ontwikkelingen rond de vorming van een cultuurcluster in de voormalige Van Heutszkazerne in Kampen. Ook de IJsselacademie, als toekomstige participant, is hierover zeer positief. Een grotere publieksfunctie is één van de voordelen. Wat in de toekomst met *Het Pesthuis*, de huidige locatie van de IJsselacademie, gaat gebeuren is niet bekend. Het pand is eigendom van de gemeente Kampen en zij zal daar te zijner tijd een beslissing over nemen.

Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan de spreker. Jan van de Wetering gaf zijn lezing de titel *Een klein universum. Schrijven over het volle leven van de geschiedenis*. Tijdens zijn zoektocht naar informatie voor de canons van Zwolle, Heino en Zwartewaterland, waarbij hij betrokken was, bleek alleen algemene kennis niet voldoende. Wie de geschiedenis van een familie, stad of dorp wil vastleggen, treedt een miniwereld binnen (een klein universum) waarin alle facetten van de grote wereld (het volle leven) vertegenwoordigd zijn.

Martin Knol bedankt Van de Wetering voor zijn uiteenzetting en overhandigt hem een attentie. De aanwezigen kunnen na het nuttigen van een welkome consumptie het Oude Raadhuis bezichtigen, dat deze avond tot 21.00 uur voor gasten van de IJsselacademie is opengesteld. Ook kan men in een stralende zon door het historische centrum van Hasselt wandelen aan de hand van een fotospeurtocht van de Historische Vereniging Hasselt.

2. PROJECTEN

Werkplan en projectplanning

Voor het bewaken van de voortgang van de diverse projecten wordt gebruik gemaakt van een gedifferentieerd werkplan, inclusief urenregistratie door de medewerkers. Dit dient tevens om het bestuur en de subsidiënten inzicht te geven in de fase waarin elk van de onderzoeksactiviteiten van de Stichting verkeert.

Bij alle projecten werden, waar mogelijk, onze vrijwillige medewerkers ingeschakeld.

2.1. STREEKTAAL

Grammaticareeks

In 2012 lag de voortgang van de grammaticareeks vrijwil stil. Dr. J.J. Spa heeft het manuscript van de grammatica van Hasselt nog niet kunnen opleveren, en zal dat nu in 2013 proberen te doen.

Cursussen

Zie hiervoor pagina 35.

Promotieonderzoek Zwolse taal

Dit jaar kon het promotieonderzoek naar de vocaalveranderingen binnen het Zwols worden afgerond. Op 15 november verdedigde de projectleider streektaal in de aula van de Rijksuniversiteit Groningen haar dissertatie over dit onderwerp. Haar promotor was prof. dr. H.W.H. Niebaum. De titel van het boek luidt: *Anderhalve eeuw Zwols*.

Vocaalveranderingsprocessen in de periode 1838-1972. Het boek verschijnt niet in een speciale handelseditie, maar is als proefschrift uitgegeven door de IJsselacademie; zie verder bij *Publicaties*.

Het project Grensoverschrijdende Streektalen (GOS)

Woordenboek van de Overijsselse Dialecten

In 2012 werd door vrijwilligers weer veel materiaal uit de schriftelijke vragenlijsten ingevoerd in de database van het Woordenboek van Overijssel. Angelique Vissers coördineerde ook dit jaar een groep vrijwilligers die in 2012 opnieuw groter is geworden, waardoor de database is aangegroeid tot 269.000 lemma's. Dit jaar waren de invoerders: Martin Buis, Wim den Hollander, Doortje Stam-Maandag, Anneke van Dijk, Loes van 't Haar, Sylvia van Heck, Rikie Treep en Loes Franken.

Projectleider Ton van de Wijngaard controleerde het ingevoerde materiaal en bracht waar nodig correcties aan.

In de loop van het jaar werd door ZinOntwerpers en websitebouwers WREP een website gemaakt voor het Woordenboek van Overijssel, een proces dat door de projectleider van het Woordenboek in samenspraak met de projectleider streektaal van de IJsselacademie werd aangestuurd, omdat de zoekfunctie ook via de website www.detaalvanoverijssel moet gaan

werken. De verschillende zoekfuncties zijn uitgebreid getest door de invoercoördinator. Het gedeelte van de database dat inmiddels is gecontroleerd en geschikt gemaakt voor het zoekscherm was eind 2012 nog te beperkt om de website te kunnen openstellen voor een breed publiek. Wel kon er tijdens de presentatie van de website www.detaalvanoverijssel.nl, op 26 november in Nijverdal, een demonstratie van worden gegeven. Intussen is ook het beheer van de database van het woordenboek overgedragen aan de systeembeheerder van de IJsselacademie. Het bestuur van het GOS vergaderde op 23 april en 5 november 2012.

Groot Zwols Dictee

Op donderdag 29 maart werd voor de twaalfde keer het Groot Zwols Taaldictee gehouden. Ditmaal voor het eerst in samenwerking met en in het Historisch Centrum Overijssel, aan de Wevelinkhovenstraat in Zwolle en met sponsoring in natura door het Zwolse catering bedrijf Feest & Culinair.

De avond werd geopend door de Zwolse wethouder Nelleke Vedelaar, die ook de prijzen uitreikte. Minke Kraijer, drijvende kracht achter het dictee, stelde het samen en las de zinnen voor. Het dictee werd extra feestelijk door de muzikale bijdragen van De Zotte Zusjes. De deelnemers bevonden zich in het gezelschap van bekende Zwollenaren, waaronder de laatste stadsdichter van Zwolle, Alet Boukes, en Ton ten Hove, de weerman van RTV Oost. Na afloop was er gelegenheid tot het uitwisselen van de aantallen fouten, onder het genot van een hapje en een drankje. Er waren ongeveer 80 deelnemers.

Zunnewende

Op zaterdag 7 juli werd voor de zesde keer het Zunnewendefestival georganiseerd op landgoed Schuilenburg in het buitengebied van Hellendoorn. Op deze unieke locatie aan de Regge kon men genieten van prachtige muziek, ontroerende verhalen en indringende poëzie. En dat allemaal in diverse streektaalvarianten van de regio en daarbuiten. De streektaalconsulent heeft geparticipeerd in de organisatie en was verantwoordelijk voor het schrijven van een projectplan, het maken van de begroting, het doen van subsidieaanvragen en de programmering van diverse streektaalartiesten. De editie 2012 trok ruim 800 bezoekers! In september is de streektaalconsulent begonnen met de voorbereidingen voor de editie van 2013.

Eikoerei

De streektaalconsulent is betrokken bij de organisatie van het streektaalfestival *Eikoerei* te Genemuiden. Dit festival wordt gehouden op 24 en 25 mei 2013; de organisatie is in handen van SCEG (Stichting Cultuur en Educatie Genemuiden). De streektaalconsulent participeert in de programmering, planning, organisatie en uitvoering van dit festival.

Streektaal in muziek

De streektaalconsulent heeft zitting in het algemeen bestuur van De Stichting Nederlandse Dialecten (SND) en is vanuit die functie betrokken geweest bij de voorbereiding van de 7de internationale streektaalconferentie, op 28 september in Elst, met als thema (*Streek*)taal als

erfgoed?! Taalkundigen, erfgoedprofessionals en beleidsmensen spraken over streektaal als immaterieel erfgoed. Dit thema was actueel, omdat het kabinet onlangs de UNESCO-conventie over immaterieel erfgoed heeft ondertekend.

Streektaal in de Zorg

Zie hiervoor bij Erfgoededucatie, pagina 11.

Radio en TV

De streektaalconsulent heeft aan verschillende regionale en lokale radio- en tv-programma's meegewerkt. Ook is hij benaderd door RTV Raalte om een wekelijks radioprogramma te maken in en over de streektaal. Dit programma start in februari 2013. Het is de bedoeling dat het in het gehele werkgebied van de IJsselacademie uitgezonden wordt.

Digitaal literair tijdschrift

Samen met de Twentse streektaalconsulent Harrie Nijhuis is de streektaalconsulent van de IJsselacademie betrokken bij het digitaal literair tijdschrift van de SkrieversBond Overijssel: *Van over de Iessel*. Doel is de Overijsselse streektaalschrijvers meer publicatiemogelijkheden te bieden. Inmiddels zijn er 12 edities verschenen op www.vanoverdeijssel.nl.

In het oktobernummer werd de tekst van een interview afgedrukt dat redacteur Henk Vos hield met de projectleider streektaal.

www.detaalvanoverijssel.nl

De opzet

Met als doel de kennis van en over de verschillende streektalen in Overijssel te bewaren en te bevorderen, hebben de professionele streektaalinstellingen binnen Overijssel, IJsselacademie en TwentseWelle, het project *De taal van Overijssel* opgezet. Het omvat een website met veel informatie over de verschillende lokale en regionale taalvarianten binnen de provincie en een provinciebreed cursusaanbod, gekoppeld aan een elektronische leeromgeving.

In de basiskleuren blauw, groen en rood ontwierp ZinOntwerpers uit Zwolle een fraaie website met veel toepassingen.

In de loop van dit verslagjaar werd de inhoudelijke invulling van de verschillende onderdelen van dit project ter hand genomen.

1. De kaart van Overijssel

De *homepage* van de website laat een kaart van Overijssel zien met 51 gemarkeerde plaatsen. Via het groene tabblad kan een gebied worden aangeklikt, waarna men informatie krijgt over de taal van een van de drie gebieden: het Land van Vollenhove, Salland en Twente.

Ook kunnen plaatsen worden aangeklikt, die een keuze mogelijk maken: informatie, geluidsfragment en verhaal/gedicht, waarna het gevraagde in beeld verschijnt en eventueel kan worden beluisterd.

De stem van Overijssel: fragmenten gesproken woord

Via de media werd een oproep gedaan onder de kop *De stem van Overijssel*, om een fragment spontane spraak op een geluidsdrager op te nemen en in te sturen via een *dropbox* van de website www.detaalvanoverijssel.nl. We hoopten zo uit elk van de 51 plaatsen een eigentijdse opname te ontvangen. Helaas leverde de oproep niet veel inzendingen op. Daarop werd besloten een aantal opnamen van het Meertens Instituut in Amsterdam uit de tweede helft van de vorige eeuw op de site te plaatsen. Met bronvermelding werd dat toegestaan, waarna wij de voor ons best bruikbare opnamen selecteerden. Vervolgens heeft de streektaalconsulent deze ingekort tot enkele minuten en op de kaart gezet. Intussen werden eigen, nieuwe opnamen gemaakt en blijft de oproep van kracht om actueel gesproken woord in te sturen (zie de *banner* op de startpagina).

De info-pagina's

Nog niet alle 51 plaatsen van de kaart konden dit jaar worden voorzien van een informatieve tekst over de taal van de plaats; begin 2013 wordt het werk hieraan afgemaakt. Alle teksten werden geschreven door de projectleider streektaal.

De verhalen/gedichten

Per plaats is in de loop van dit jaar door de streektaalconsulenten van IJsselacademie en TwentseWelle een geschikt verhaal of gedicht gezocht, en meestal gevonden. Overijsselliteratuurkenner Gees Bartels-Martens heeft hen hierbij geholpen. Ook bij dit onderdeel hier ontbreken nog enkele plaatsen; in 2013 wordt het zoeken voortgezet.

2. Het cursusdeel van de website

Het blauwe tabblad op de homepage van de website geeft toegang tot het cursusdeel. Hier kan informatie gevonden worden over de cursussen die nu en later worden gegeven en kunnen cursisten zich aanmelden.

Lesmateriaal

In 2012 kreeg de elektronische leeromgeving gestalte: er werd lesmateriaal bijeengezocht en geschreven en via lesmappen op de website gezet. Het lesmateriaal uit die lesmappen kan in de verschillende lessen aan de orde worden gesteld, maar ook worden gebruikt als achtergrondinformatie voor de cursisten. De lesmappen zijn niet vrij toegankelijk: cursisten die zich via de website aanmelden voor een cursus krijgen een wachtwoord waarmee ze toegang tot het speciaal voor hen samengestelde materiaal krijgen. Verschillende docenten kunnen eigen lesmateriaal *uploaden* voor de groep waaraan ze les geven.

Cursussen streektaal en streekcultuur

Dit najaar werden cursussen aangeboden in Hengelo via de ROC Twente, in Raalte via ROC De Landstede en in Steenwijk via de Volksuniversiteit Meppel/Steenwijkerland (VUSO). In Raalte en Steenwijk werden de historische verenigingen in die plaatsen betrokken bij het vinden van geschikte gastdocenten voor de lessen over landschapsonwikkeling, traditie en geschiedenis.

In Kampen bleek het niet mogelijk samen met ROC Deltion tot een geschikt tijdstip voor de te geven lessen te komen. Daarom is contact gezocht met de Historische Vereniging van de IJsseldelta *Jan van Arkel* voor de organisatie. Er is een centraal gelegen locatie gevonden, waar vanaf 7 februari 2013 de cursus wordt gehouden.

In Almelo (via het ROC Twente) werd een cursus gepland voor januari 2013 en Enschede volgt iets later.

Voor alle cursussen werden in de verschillende plaatsen gastdocenten gevraagd en werd een aantrekkelijk cursusprogramma samengesteld. Ondanks publicaties in de nieuwsmedia en het opnemen van de cursussen in de brochures van de ROC's/Volksuniversiteiten, was het aantal inschrijvingen onvoldoende om de cursussen in Hengelo, Raalte en Steenwijk door te laten gaan.

Besloten is om in ieder geval in 2013 de cursussen in die plaatsen opnieuw via de ROC's/Volksuniversiteiten aan te bieden, en buiten Twente nog wat meer toe te spitsen op de lokale taalsituatie. Vooruitlopend daarop is de Kamper cursus meer gericht op lezen en schrijven van de Kamper taal, als voorbereiding op het Groot Kamper Taaldictee.

Voor de Steenwijker cursus is een overleg gestart met de historische vereniging om te bezien of en hoe de opzet van de cursus kan worden aangepast.

3. Het Woordenboekdeel van de website

Het rode tabblad op de homepage bevat de veelbelovende mededeling: Aan het woordenboek van Overijssel wordt nog gewerkt. In de loop van 2013 kan via dit tabblad het Woordenboek van Overijssel worden ingezien. Eind 2012 was er nog te weinig materiaal uit de database van het woordenboek geschikt gemaakt voor de zoekfunctie. Zie hierna voor het werk aan het project Woordenboek van Overijssel.

4. Het "topmenu": de andere tabbladen

Bovenaan de homepage is nog een aantal tabbladen opgenomen. Van links naar rechts: *Spelling*: hier vindt men de IJsselacademiespelling voor de streektaal van Salland en het Land van Vollenhove, en de hoofdlijnen van de Twentse spelling.

Links: Links naar belangwekkende websites van met name Overijsselse instellingen en projecten.

Kennisbank: Hier vindt men veel secundaire literatuur, woordenboeken en woordenlijsten betreffende de regionale en lokale streektaalvarianten van Overijssel. Veel van dit materiaal hiervoor werd op de IJsselacademie gescand. Op termijn zal het aantal aangeboden werken worden uitgebreid.

Nieuws: Over wat er gebeurt op streektalig gebied.

FAQ: Vragen die vaak over streektaal gesteld worden en de antwoorden daarop.

Contact: de e-mailadressen van de streektaalfunctionarissen van IJsselacademie en TwentseWelle.

De Presentatie

Op 26 november vond de feestelijke presentatie van het project plaats in het Huis van Cultuur en Bestuur van de gemeente Hellendoorn. Wethouder Ria Bakhuis-Horstink van de

gemeente Hellendoorn opende de bijeenkomst met een gedicht, en gedeputeerde cultuur van Overijssel Hester Maij opende de website officieel. Na de demonstratie van de website door de projectleider van de IJsselacademie en een demonstratie van de zoekfunctie van het Woordenboek van Overijssel door de projectleider van het woordenboekproject, belichtte dr. Jacomine Nortier van de Universiteit Utrecht het thema streektaal en taalontwikkeling. Herman Kampman zorgde met zijn vaste gitarist voor enkele onderhoudende intermezzi. Met deze presentatie werd formeel de projectfase besloten. Dit project is evenwel principieel niet eindig en vraagt voortdurend om vervanging van verouderde en toevoeging van nieuwe gegevens.

Sallandse Heliandvertaling

Nadat op 25 mei de eerste vier vertalingen van de Heliand in de Nedersaksische streektalen verschenen (in het Gronings, Twents, Achterhoeks en West-Münsterlands), werd in Raalte door enkele leden van de historische vereniging het initiatief genomen ook een Sallandse vertaling te realiseren. Daarvoor werden in de loop van dit jaar een vertaler en een leescommissie gezocht en gevonden. De IJsselacademie wordt van het verloop van het vertaalwerk op de hoogte gehouden en adviseert indien nodig.

Daarnaast was al eerder, op initiatief van de IJsselacademie, een Zwols team aan een vertaling begonnen. De Zwolse auteur Jan Dijkslag vertaalt en wordt gecoacht door drs. Dick Visscher (oud-docent Engels). Dijkslag gaat uit van de Nederlandse vertaling van Jaap van Vredendaal omdat hij het Oudsaksisch niet leest en maakt een proza-vertaling. Visscher, die wel over de nodige kennis van het Oudsaksisch beschikt, controleert de vertaling.

Overige werkzaamheden

- In het kader van het Jaar van het Immaterieel Erfgoed werd in de maanden april en mei de volksverhalenwedstrijd *Geef je woonplaats een eigen volksverhaal* georganiseerd door het Nederlands Centrum voor Volkcultuur en Immaterieel Erfgoed en de provincie Overijssel. Een selectie uit de verhalen werd opgenomen in de bundel *De geest van Overijssel. Een spannende verhalentocht*. De projectleider streektaal van de IJsselacademie maakte deel uit van de jury en bekeek en corrigeerde in de redactiefase van het boek een aantal streektaalpassages.
- De schriftelijke nalatenschap van Tromp de Vries van Urk werd tijdelijk overgedragen aan de Stichting Urker Taol, die begonnen is met de digitalisering ervan. Uiteindelijk zullen de geschreven en getypte manuscripten weer terugkomen om in een goede archiefruimte te worden bewaard.
- Het hele jaar werd voor de IJsselacademiewebsite de *Tekst van de maand* aangeleverd.
- Op 16 april hield de projectleider streektaal in de voormalige school in Frieswijk een lezing over de Sallandse taal en literatuur in het kader van de cursus *Leer mij Salland kennen*.
- Er werden zoals gebruikelijke inlichtingen verstrekt aan scholieren en aan studenten. Daarnaast werden veel vragen beantwoord over verschillende aspecten van de streektaal.

- De streektaalconsulent heeft zijn Twentse collega ondersteuning verleend bij de organisatie van *Jazzerieje* door contacten te leggen met het Zwolse conservatorium. Hij woonde de voorronde in Zwolle bij en de finale van het jazzfestival in Enschede.
- Alle bijdragen voor de Overijsselse Spreukenkalender 2013 werden gelezen en waar nodig gecorrigeerd. Daarnaast werden ook op verzoek van de auteurs enkele manuscripten en boeken beoordeeld.
- Onder andere de volgende bijeenkomsten werden bezocht:
 - 24 januari, in het provinciehuis in Assen: Vergadering van het Comité van experts van de Raad van Europa met de organisaties in het veld over de stand van zaken met betrekking tot de positie van het Nedersaksisch in Nederland. De bevindingen werden neergelegd in het vierde rapport van het Comité over de toepassing in Nederland van het Handvest voor regionale talen of talen van minderheden.
 - 3 maart, in de centrale bibliotheek van Emmen: streektaalfestival *!Reur!*.
 - 16 april, in Grolloo: Conferentie van de noordelijke en oostelijke overheden over het belang van het Nedersaksisch. Reden: het feit dat minister Spies het Nedersaksisch niet wil erkennen als streektaal.
- De pers was geïnteresseerd in alle projecten; de medewerkers gaven verschillende interviews aan journalisten van lokale en regionale media.

2.2. REGIONALE GESCHIEDENIS

Verhalen uit de IJsseldelta

Sinds 2004 kennen we in ons land 20 Nationale Landschappen: gebieden met een unieke combinatie van natuur, cultuur en geschiedenis. Het provinciaal programmabureau *Nationaal Landschap IJsseldelta* zet zich in om het gebied grotere bekendheid te geven. De NCRV liet in een tv-serie zien wat deze gebieden zo bijzonder maakt. Voor de uitzending over de IJsseldelta vroeg het programmabureau de IJA een kenner van de geschiedenis van de streek te leveren voor een verbindend inhoudelijk commentaar. Na een oriënterend gesprek viel de keuze van Mrs. Moon Productions, die de serie voor de NCRV maakte, op Jos Mooijweer. De opnames vonden plaats in het najaar van 2008, de uitzending was op 12 februari 2009. Als vervolg op deze medewerking werd de IJA door de provincie gevraagd om de geschiedenis van het gebied en zijn bewoners op een aansprekende manier onder de aandacht te brengen. Dit is gebeurd in de vorm van verhalen, geschreven door historicus Frits David Zeiler, die de basis hebben gevormd voor een reizende tentoonstelling, en die ook op andere manieren zullen worden ingezet om bewoners en gasten over het gebied te informeren. In het verlengde hiervan werd aan historicus Harry Stalknecht de opdracht verleend om portretten te schrijven van elf markante bewoners van het gebied, uit heden en verleden. Ze werden begin 2012 gepubliceerd in *Beleef de IJsseldelta!*, een uitgave van Nationaal Landschap IJsseldelta.

Flexus-rapport over binnenstad Kampen

In februari 2011 verscheen het onderzoeksrapport *Cultuurhistorische inventarisatie en waardenstelling historische binnenstad Kampen*. Dit rapport, in opdracht van de gemeente

Kampen opgesteld door het Rotterdamse onderzoeksbureau *Flexus Architectuur, Welstand, Cultuurhistorie*, biedt een systematisch en volledig overzicht van de historische ontwikkeling van de Kamper binnenstad en een inventarisatie van alle monumentale elementen in het stadsbeeld. Het rapport was in eerste instantie vooral bedoeld als hulpmiddel voor besluitvorming inzake stadsbescherming. Maar de tekst – en ook de tientallen schitterende kaarten en tekeningen – bracht een ware schat aan vernieuwende inzichten aan het licht, waardoor bij de gemeente Kampen het verlangen ontstond een publiekseditie uit te geven.

Hoewel er, her en der verspreid, al wel het een en ander is geschreven over de Kamper stadsontwikkeling, is het *Flexus*-rapport uniek te noemen. Voor het eerst wordt de geschiedenis van de binnenstad methodisch in beeld gebracht, vanaf de vroegste bewoningsfase tot aan de dag van vandaag. Uniek is ook dat in de loop van het betoog steeds de vergelijking wordt opgezocht met andere steden, in binnen- en buitenland. Juist die vergelijking met het ‘vreemde’ opent de lezer de ogen voor het bijzondere en karakteristieke van het ‘eigene’.

Omdat de tekst vlot en soepel geschreven is, is de publiekseditie niet alleen geschikt voor deskundigen en experts, maar ook voor geïnteresseerde liefhebbers: gewone Kampenaren, die hun stad een warm hart toedragen. De toegankelijkheid van de uitgave wordt nog vergroot door de ruime hoeveelheid illustratiemateriaal, variërend van foto’s, prenten, tekeningen, schilderijen tot tekeningen en kaarten. De publicatie van auteurs Marcel J. van Winsen en Hugo J. van Velzen, die als titel *Binnen de poorten* meekreeg, verscheen op 7 september 2012.

Werkkampen in Staphorst en Rouveen

Auteur G.J. Westhoff heeft een manuscript afgerond over de Joodse werkkampen in Staphorst. Nadat de bezetter op grote schaal Joodse mannen werkloos had gemaakt, werden deze in kampen geconcentreerd, onder het voorwendsel van werkverschaffing. In de praktijk bleken deze kampen een tussenstation te zijn op weg naar de vernietiging.

Westhoff richt zijn onderzoek op de kampen die hebben gestaan op het grondgebied van de gemeente Staphorst, met name het beruchte kamp *Conrad*, maar ook *Het Wijde Gat* en kamp *Beugelen*. Aan de hand van vele directe getuigenissen, brieven, foto’s, ooggetuigenverslagen en vraaggesprekken met overlevenden wordt een gedetailleerd en aangrijpend beeld getekend van het bestaan in de kampen: het werk, de leefomstandigheden, de kampbewakers, het lijden. We volgen de slachtoffers ook op hun laatste reis: het transport, via Westerbork meestal, naar het oosten en het einde in de doodskampen. (Zie voor een digitaal dossier over dit project: Geschiedenis>Lopende projecten>Digitale dossiers.)

Met het boek is een waardig monument voor de slachtoffers opgericht. De publicatie *Dwangarbeid in Staphorst. Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen* werd op 3 oktober 2012 gepresenteerd. De gedeputeerde van cultuur en de burgemeester van Staphorst namen de eerste exemplaren in ontvangst.

Armvoogdij Muggenbeet

In 1999 gaf de IJsselacademie een boekje uit over de geschiedenis van de Nederlands Hervormde Armvoogdij van Scheerwolde, geschreven door Jos Mooijweer. Enkele jaren na de verschijning werd de Academie benaderd door de Armvoogdij Muggenbeet met het verzoek om ook voor haar vereniging een dergelijke publicatie te verzorgen en de uitvoering in handen te geven aan dezelfde onderzoeker/auteur. Doordat het archief van Scheerwolde vooral op de 19de-20ste eeuw betrekking heeft, vullen de geschiedenissen van beide armvoogdijen elkaar heel goed aan.

Gelegen tussen de kerken van Steenwijkerwold en Blokzijl werd de armenzorg in Muggenbeet een twistpunt tussen de diaconieën van beide kerken. Ingrijpen van de Staten van Overijssel in 1681 maakte de Muggenbeters verantwoordelijk voor hun eigen armen. Hieruit kwam de Armvoogdij Muggenbeet voort. In *Armenzorg en nabuurschap. De Armvoogdij Muggenbeet* beschrijft Mooijweer de meer dan drie eeuwen oude geschiedenis van deze instelling. De publicatie werd op 6 oktober gepresenteerd in het gemeentehuis van Steenwijkerland als onderdeel van het programma 'Arm en Rijk', dat ter gelegenheid van de Landelijke Archiefendag was georganiseerd. Tegelijkertijd werd ook het archief van de Muggenbeetse armvoogdij in beheer gegeven aan het Gemeentearchief Steenwijkerland.

Mariënheem

In 2012 bestond Mariënheem, een dorp ten oosten van Raalte, 75 jaar. Dit jonge dorp op oud land is ontstaan bij een parochiekerk, die er in 1937 is gesticht. Plaatselijk Belang Mariënheem had de IJA gevraagd om ter gelegenheid van het jubileum een boekwerk uit te geven, waarin de geschiedenis van deze bijzondere gemeenschap wordt beschreven. Auteur en historicus Theo van Mierlo heeft zich met verve van deze taak gekweten.

Ondanks aanvankelijke protesten bij de stichting in 1937 wist Mariënheem zich te ontwikkelen tot een florerende kern. Het rijk geïllustreerde boek *Het dorp dat er niet had moeten komen. Mariënheem 75 jaar een bloeiende gemeenschap* geeft een gedetailleerd verslag van de ontwikkelingen die Mariënheem de afgelopen 75 jaar doormaakte: de veranderende rol van kerk en pastoor, het toenemende zelfbewustzijn ten aanzien van de gemeente Raalte en de betekenis van de vele verenigingen en van Plaatselijk Belang Mariënheem. De publicatie werd, als hoogtepunt van de viering van het 75-jarig jubileum, op 19 oktober 2012 gepresenteerd in de RK-kerk.

Uitgave kaart Ten Have

Auteur dr. C.M. Hogenstijn verzorgde een boek van de beroemde provinciale kaart van Ten Have. Op 25 april 1648 bood de conrector van de Zwolse Latijnse School, Nicolaas ten Have, aan de magistraat van de stad Kampen een kaart aan van het grondgebied van de provincie Overijssel. Andere cartografen hadden al eerder Overijssel in beeld gebracht en velen zouden Ten Have later volgen. Toch was en bleef Ten Have's kartering van 'Transisalanía' een bijzondere en zelfs unieke productie. Het was geen kaart die voortkwam uit zucht naar kennis of naar gewin van een wetenschapper of een zakenman, maar het resultaat van een opdracht die Ridderschap en Steden (de regering van het gewest) aan Ten

Have hadden verleend. Ongeveer 175 jaar lang zou het dé kaart van Overijssel blijven die, als gevolg van deze opdracht direct een kaart werd met publiek gezag.

De Deventer uitgever van en handelaar in prenten, kaarten en boeken, Jan de Lat, bracht in 1743 een vierde staat van de kaart op de markt. Hij versierde zijn versie van Ten Have's grote kaart zo dat het totale beeld evenwichtig en decoratief is. De rivier de IJssel, de drie hoofdsteden Deventer, Kampen en Zwolle, gelegen binnen hun uitgebreide vestingwerken en de grote veengebieden, domineren de kaart. Overeenkomstig de opdracht van de Staten heeft de cartograaf de buiten- en binnengrenzen van het gewest scherp weergegeven. Dat schiep meteen de mogelijkheid om de volledige interne administratieve en rechterlijke indeling van Overijssel in beeld te brengen. De hoeveelheid informatie op de kaart is groot vanwege de vele verschillende elementen die daarop zijn afgebeeld.

Hogenstijn begint zijn uitgave met een korte verhandeling over Overijssel onder de Republiek. Daarna vertelt hij over kaarten uit het tijdvak vóór Ten Have en over het karakter van diens kartering. Aansluitend komen de vele epigonen aan de orde. Ten slotte gaat alle aandacht uit naar de grote kaart uit 1743 in heel haar verscheidenheid en rijkdom. In de bijlagen komen de verschillende categorieën van vermeldingen op de kaarten van Ten Have systematisch ter sprake. Ook zijn alle achtereenvolgende edities opgesomd.

De fraai verzorgde publicatie *Een perfecte lantcaerte van Overijssel. De kaarten van Overijssel door Nicolaas ten Have in het licht van hun tijd* – met ingestoken een fotografische reproductie van de kaart – werd gepresenteerd op 2 november 2012 in het HCO te Zwolle, tijdens het afscheidscongres voor archivist jhr. A.J. Gevers.

De grens van Overijssel

Grenzen zijn een fascinerend verschijnsel. Een onzichtbare lijn in het landschap, die twee gebieden van elkaar scheidt, roept bij veel mensen een intrigerend 'grensgevoel' op. Auteur Jan ten Hove voerde naar een idee van de IJsselacademie een speurtocht uit naar de veelzijdige geschiedenis van de grenzen van Overijssel en legde zijn bevindingen neer in een boek. Tal van opmerkelijke grensverhalen komen in deze, op een breed publiek gerichte uitgave aan bod. Het gaat hier om een uniek project, waarbij pionierswerk is verricht. Per slot van rekening kan geen enkele andere Nederlandse provincie bogen op een uitgave die in de vorm van een historische 'reisgids' het boeiende verhaal van haar buitengrenzen vertelt. Een verhaal over het ontstaan en de ontwikkeling van de grenzen van Overijssel is dus onvermijdelijk ook een verhaal over de geschiedenis van de provincie zelf. Het jaar 2012 was uitgeroepen tot Jaar van het Immateriële Erfgoed. Juist zoiets immaterieels en tegelijk zo concreets als een grens bleek een prachtige leidraad te bieden voor het schrijven van die geschiedenis. *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel* werd op 23 november 2012 gepresenteerd tijdens een dagvullend symposium dat helemaal was gewijd aan de provinciale grens.

Canon van Overijssel

Voor het project canonvanoverijssel.nl was 2012 een oogstjaar. Er konden maar liefst 13 lokale canons gepresenteerd worden, waarmee het totaal aantal cultuurhistorische overzichten op de canonsite op 25 kwam. Het project wordt alom als een groot succes

beschouwd. De website bevat al meer dan 1000 uiteenlopende verhalen over de geschiedenis van alle delen van Overijssel. Veel digitale canons worden gevolgd door een uitgave in boekvorm. De IJsselacademie zal in 2013 naast de provinciale canon de eerste regionale canon op papier uitgeven, namelijk die van het Land van Vollenhove. Voor de educatieve toepassing: zie 1.13. Erfgoededucatie, pagina's 11 en 12.

Canon & Ruimte

In aansluiting bij het canonproject ging in het voorjaar het project Canon en Ruimte van start. Dit samenwerkingsproject met het Kunstenlab uit Deventer behelst (vooralsnog) twee onderdelen: Canonkijker en Canonkunst, mogelijk gemaakt vanuit het provinciale actieprogramma Cultuur en Ruimte. Eerstgenoemd onderdeel wordt voor de IJsselacademie uitgevoerd door Martin van der Linde. De Canonkijker is een app(licatie) voor smartphones en tablet-pc's, waarmee de onderwerpen uit de diverse canons op locatie beleefbaar zijn. Bij zaken als gebouwen, standbeelden of voormalige slagvelden kan de gebruiker korte toelichtingen lezen of beluisteren en historische afbeeldingen en films bekijken. De Canonkijker is rechtstreeks te downloaden uit de App-store of Google play. De uitvoering van het onderdeel Canonkunst ligt in handen van het Kunstenlab. Op 15 locaties in Overijssel zullen kunstwerken worden geplaatst die de onzichtbare verhalen uit een canonvenster visualiseren. De realisatie van een derde onderdeel, Canonkaart, is op het moment van schrijven van dit jaarverslag ongewis. De bedoeling hierbij zou zijn nieuwe verbanden te leggen tussen cultuurhistorie en processen rondom ruimtelijke ordening en die te laten uitmonden in een inspiratieatlas en wandkaart. Dat kan bijvoorbeeld gaan om categorieën gebouwen met een eigen verhaal, het belang van buurschappen of historische verbindingen tussen West- en Oost-Overijssel.

Couleur locale

In het kader van de Landgoederenagenda Overijssel onderzoekt de IJsselacademie het heraldisch kleurgebruik op landgoederen. Cultuurhistorisch geïnteresseerden weten vaak wel dat de kleuren en patronen van luiken op (voormalige) pachtboerderijen verwijzen naar de adellijke eigenaren van het overkoepelende landgoed. Minder duidelijk is veelal om welke familie dit gaat en soms verwijzen de kleuren naar een familie die al eeuwenlang niet meer op het landgoed woonachtig is. Het project *Couleur locale* probeert niet alleen deze relaties te achterhalen, maar ook ontwikkelingen en afwijkingen van dit kleurgebruik te traceren. Op enkele landgoederen blijkt slechts een laatste luikje of deurtje nog de traditionele kleur prijs te geven.

Levend erfgoed

In september 2012 heeft Nederland de UNESCO-conventie voor Immaterieel Erfgoed ondertekend. Dit betekent dat de overheid voortaan expliciet verantwoordelijkheid draagt voor de instandhouding van zaken als tradities, gebruiken en traditionele ambachten. Naast monumenten en archeologie is het immaterieel erfgoed nu een volwaardige pijler binnen de erfgoedzorg. Op verzoek van de provincie Overijssel heeft de IJsselacademie een *pilot*project ontwikkeld om de consequenties en mogelijkheden van de UNESCO-conventie

voor onze provincie in beeld te brengen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed en het Historisch Centrum Overijssel. Via lokale ambassadeurs, een inventarisatie in enkele pilotgemeenten en een provinciaal platform gekoppeld aan *MijnStadMijnDorp*, zal het immaterieel, levend erfgoed onder aandacht van de Overijsselse bevolking gebracht worden.

Kunst en cultuur in Steenwijkerland

Alweer het zevende deel van de succesvolle reeks *Kunst en cultuur in Steenwijkerland* richt de blik op Vollenhove. De stad Vollenhove is opmerkelijk rijk aan historisch groen. *De tuinen en parken van Vollenhove* van auteur J.B. Wester biedt een overzicht. Na een algemene inleiding over de historische ontwikkeling van tuinstijlen neemt Wester de lezer mee naar de tuinen van Marxveld, park Oldruitenborgh en tuin en park van landgoed De Oldenhof. Niet alleen de totstandkoming en ontwikkeling van deze complexen worden beschreven, maar ook de huidige situatie, zodat de tekst uitstekend geschikt is als wandelgids. Het boekje, verlicht met tal van schitterende illustraties, nodigt Vollenhovenaren en buitenstaanders uit het unieke groene erfgoed van de stad te (her-) ontdekken. De publicatie zal in het voorjaar van 2013 worden gepresenteerd.

Geschiedenis kruispunten Mastenbroek

Polderbelangen Mastenbroek benaderde de IJsselacademie met een origineel idee: de geschiedenis van de negen kruispunten in de polder toegankelijk te maken op 'mobiele' wijze. Het gaat om de kruispunten met de naam De Papekop, 't Hanerik, De Prins, De Drie Bruggen, Kruisvliet, 't Vosje, 't Zieltje, De Boxem en Ruimzicht. Bezoekers kunnen via hun mobiele telefoon ter plekke informatie krijgen over het rijke erfgoed van de polder. Historicus Frits David Zeiler deed het archiefonderzoek en stuitte daarbij op tal van onbekende, intrigerende wetenswaardigheden. De presentatie van het project vond plaats op 18 januari 2013. Overigens kunnen de bevindingen van Zeiler in de toekomst als basis dienen voor allerlei andere toepassingen.

IJsseldelta in beeld

De IJsseldelta, globaal begrensd door de IJssel, het Ketelmeer, het Zwarte Meer en het Zwartewater, heeft in 2005 de status van Nationaal Landschap gekregen vanwege de zeldzame, soms unieke landschapskwaliteiten. Met haar rivierenlandschap, eeuwenoude polders, terpboerderijen, natuurgebieden in het kustgebied van de voormalige Zuiderzee en historische plaatsen aan de randen heeft deze prachtige zoetwaterdelta bijzondere natuur- en cultuurhistorische waarden.

In *De IJsseldelta in beeld* nemen auteurs Jan Gullikes en Ad van Halem de lezer mee op een ontdekkingsstocht langs de randen en door het hart van de delta. Aan de hand van foto's, vanaf land en water en vanuit de lucht wordt duidelijk wat de IJsseldelta te bieden heeft en hoe de bewoners gedurende vele eeuwen tegen en met het water hebben gewerkt. Zij vormden het landschap om tot het cultuurlandschap zoals wij dat nu aantreffen. De auteurs voerden met vele betrokkenen gesprekken over kansen en bedreigingen, mogelijkheden en beperkingen van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Veehouders,

natuurbeschermers, historici, bestuurders, vertegenwoordigers van dorpsbelangen, van Waterschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gaven hun visie op heden, verleden en toekomst van het gebied. Steeds weer opnieuw kwamen de dilemma's naar voren: hoe kan het gebied zich ontwikkelen terwijl de karakteristieke elementen en de bijzondere kwaliteiten behouden blijven en zelfs versterkt worden.

De publicatie van *De IJsseldelta in beeld* zal voor een breed publiek het unieke karakter van het gebied ontsluiten, en de lezer tevens bepalen bij de kwetsbaarheid en dus beschermwaardigheid van dit landschappelijk erfgoed. Het ligt in de bedoeling het boek in het voorjaar van 2013 te presenteren.

Stadswandelgids Zwolle: arm en rijk

Stadswandelingen zijn er in alle soorten en maten. Het perspectief dat auteur Marycke Naber voor haar wandelgids heeft gekozen, is vernieuwend en verrassend te noemen: als leidraad voor een wandeling door de binnenstad van Zwolle zijn de begrippen 'arm en rijk' genomen. *Van paupers en patriciërs. Wandelend langs arm en rijk in Zwolle*, zoals het manuscript heet, neemt de lezer bij de hand voor een wandeling door de historische binnenstad van Zwolle, waarbij de aandacht wordt gevestigd op gebouwen en complexen die de verschillen tussen arm en rijk illustreren. Informatieve begeleidende teksten gaan in op zaken als de geschiedenis van de armenzorg, het onderwijs en de wetgeving op het gebied van de volkshuisvesting. Zelfs voor mensen die redelijk bekend zijn in het Zwolse straatbeeld biedt *Van paupers en patriciërs* een interessante, nieuwe kijk op de binnenstad.

De IJsselacademie probeert de financiering van dit project rond te krijgen. Zodra de benodigde fondsen geworven zijn, zal de gids in productie worden genomen.

Hooibergen in Oost-Nederland

Suzan Jurgens is één van de auteurs van *Hooibergen in Nederland*, het standaardwerk dat in 2008 bij de IJsselacademie is verschenen. Inmiddels heeft zij een volgend manuscript voltooid: *Hooibergen in Oost-Nederland*. De wetenschappelijke kennis over het verschijnsel hooiberg is sinds 2008 aanmerkelijk gegroeid. Gebruik makend van de nieuwste inzichten gaat Jurgens in op de geschiedenis van de hooiberg sinds de Middeleeuwen, de verspreiding en typologie van de hooiberg in Oost-Nederland, de constructie en de gebruiksvormen van de verschillende typen hooiberg. Ook is er een hoofdstuk over stadshooibergen en over de modernisering die er in de jongste tijd aan de hooiberg zijn aangebracht.

Ook voor dit project geldt dat de IJsselacademie zich sterk maakt voor het vinden van de financiering. Zodra de benodigde fondsen geworven zijn, zal het boek in productie worden genomen.

Wederopbouwarchitectuur Kampen

Op verzoek van de Afdeling Ruimtelijke Ordening van de gemeente Kampen heeft de IJsselacademie de eerste voorbereidingen in gang gezet om te komen tot een publicatie over de wederopbouwarchitectuur binnen de Kamper gemeentegrenzen. De architectuur uit de decennia vlak na de Tweede Wereldoorlog genoot lange tijd een matige reputatie. Pas de laatste jaren begint het inzicht door te breken dat de bouwkunst uit deze periode, met alle

tekortkomingen die er zeker zijn, toch een belangrijke cultuur-historische waarde vertegenwoordigt. De publicatie waar de IJA aan werkt zal voor de gemeente een leidraad kunnen zijn bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten; gedacht wordt verder aan het uitzetten van een fiets- en wandelroute. Auteur Geraart Westerink werkt momenteel aan het manuscript. Het is de bedoeling de publicatie begin 2014 te presenteren.

Orgels in Overijssel

Hoewel er in het verleden wel is geschreven over de orgels in Overijssel, is er nooit een werk verschenen waarin het hele orgelpatrimonium in onze provincie aan bod komt. Dat is ook niet eenvoudig, omdat er tijdrovend systematisch onderzoek voor nodig is om alle bronnen op te sporen. *Orgels in Overijssel*, van de hand van auteur Auke Vlagsma, is het resultaat van een uitgebreid onderzoek in de archieven van steden en kerkdorpen, kerken en kloosters en van huizen en families. Als beginjaartal is 1450 gekozen, omdat uit het midden van de 15de eeuw contractstukken bewaard zijn gebleven van één van de Zwolse orgels. In zijn standaardwerk geeft Vlagsma niet alleen een compleet overzicht van alle historische orgels in Overijssel, maar ook van de orgelmakers die in Overijssel werkten, de organisten door de eeuwen heen en de belangrijkste restauraties. (Zie voor het digitaal dossier over dit project de website van de IJsselacademie: Geschiedenis>Lopende projecten>Digitale dossiers.)

Zodra de vereiste fondsen geworven zijn, zal de IJA het manuscript in productie nemen.

Steden onder vuur

Deventer, Kampen en Steenwijk waren in de Tachtigjarige Oorlog belangrijk voor zowel de Spaanse troepen als de Staatse. De eerste twee steden behoorden tot de zogeheten *frontiersteden*, die Holland en Zeeland moesten vrijwaren van aanvallen vanuit het oosten. Steenwijk lag op de verbindingslijn naar het noorden. Dat drie schrijvers, Willem Lanius, Splinter Helmich en Johan van den Kornput, (ieder voor één van deze plaatsen) een verslag hebben gegeven van de belegeringen, is uniek. Het stelt ons in staat de gebeurtenissen te volgen vanuit drie verschillende invalshoeken.

In *Steden onder vuur* presenteert auteur H. de Kruif de drie kronieken in een moderne, toegankelijke hertaling, voorafgegaan door een verhelderende inleiding en voorzien van een verklarende woordenlijst en een aantal fraaie illustraties. Overijsselse lezers kunnen, juist door die regionale, locale invalshoek van *Steden onder vuur*, hopelijk weer in contact gebracht worden met een belangrijke, dramatische episode uit hun geschiedenis. (Zie voor het digitaal dossier over dit project: Geschiedenis>Lopende projecten>Digitale dossiers.) Zodra de benodigde fondsen zijn geworven, zal de IJA het manuscript in productie nemen.

Belt-Schutsloot in zestig oude prentbriefkaarten

Steden en dorpen zijn in de afgelopen eeuw in rap tempo veranderd. Ook Belt-Schutsloot is hieraan niet ontkomen. Vele eeuwen was het dorp alleen via het water bereikbaar. Pas in 1929 kwam er een eenvoudig fietspad, dat vanaf Zwartsluis langs de Arembergergracht naar de Zandbelt liep. Vervolgens kwam er een pad dat vanaf de dam tussen Beukers en de Blauwe Hand naar de Schutsloot leidde. Het zou tot 1959 duren voordat Belt-Schutsloot met

de buitenwereld werd verbonden door middel van een volwaardige weg. Van oudsher was de turfwinning de belangrijkste bron van inkomsten voor het dorp. In het begin van de 20ste eeuw veranderde dat langzaam en kwamen er gemengde boerenbedrijfjes; er werd aan visserij en rietteelt gedaan. Na de aanleg van de eerder genoemde weg brak voor Belt-Schutsloot de nieuwe tijd aan: enerzijds doordat mensen buiten het dorp gingen werken, anderzijds doordat recreatie en toerisme hun intrede deden. Veel van de oude huizen hebben plaats gemaakt voor nieuwe, grotere en moderne woningen. Oorspronkelijke bewoners trokken weg, mensen van buitenaf vestigden zich in het dorp. *Belt-Schutsloot in zestig oude prentbriefkaarten* van auteur Jan Jonkman laat zien hoe Belt-Schutsloot er ongeveer vijftig jaar geleden uitzag. Aan de hand van de collectie kaarten – de vroegste dateren uit de jaren dertig van de vorige eeuw – wordt de lezer binnengevoerd in een wereld waar het vervoer nog grotendeels via het water ging en waar de kleinschalige landbouw nog de boventoon voerde. Beknopte bijschriften geven de benodigde achtergrondinformatie. De volgorde van de beelden is zo gekozen dat de publicatie gebruikt kan worden als een wandelgids. De tocht begint bij de dam van Beukers naar de Blauwe Hand en gaat verder van oost naar west langs de Schutsloot. De Arembergergracht ('de Grachte') en Zandbelt ('de vaste Belt') komen ruimschoots aan bod. Na een korte blik op de Ronduite en de Blauwe Hand ligt het eindpunt weer bij de dam. Gedetailleerde routetekeningen laten zien wáár precies de historische opnames gemaakt zijn, zodat de wandelaar met eigen ogen kan vaststellen dat Belt-Schutsloot, ondanks alle veranderingen, nog steeds een beeldschoon stuk van Overijssel is. Als de noodzakelijke fondsen geworven zijn, is het de bedoeling de publicatie zo snel mogelijk te presenteren.

Uitgave memorandum Pieter Kapenga

Tijdens de Tweede Wereldoorlog weigerde hoofdagent Pieter Kapenga (1898-1982) mee te werken aan de wegvoering van de joden in de stad Kampen. Als gevolg van deze principiële opstelling belandde hij in de concentratiekampen Vught en Dachau. Kort na de Bevrijding en zijn terugkeer in Nederland legde Kapenga zijn ervaringen vast in een memorandum, dat in eerste instantie alleen bedoeld was voor zijn kinderen.

In samenspraak met de IJsselacademie werkt historicus en auteur Peter Sierksma, een kleinzoon van Kapenga, nu aan een uitgave van dit gedenkschrift. Het boek zal niet alleen de complete tekst van het memorandum bevatten, maar ook een uitgebreide inleiding en verantwoording, waarin de verzetsdaad van Kapenga in zijn juiste context wordt geplaatst, zowel op landelijk als op lokaal niveau.

Omdat Sierksma's onderzoek nog in volle gang is, valt er in dit stadium niets te zeggen over het moment van verschijnen van deze publicatie.

Zoutgeldkohier

De Overijsselse zoutgeldregisters van 1693/4 zijn een zeer waardevolle bron voor de geschiedschrijving van Overijssel. Dr. C. Trompetter heeft indertijd een begin gemaakt met de transcriptie en uitwerking van deze registers. Was het aanvankelijk de bedoeling om de kohieren in twee delen (Noord- en Zuid-Salland) in boekvorm uit te geven, de voorkeur wordt

nu gegeven aan een digitale uitgave ineens en niet van Salland alleen, maar ook voor Twente en het Land van Vollenhove. Doordat de werkzaamheden hieraan teveel beslag zouden leggen op de vaste, betaalde medewerkers ging de IJA op zoek naar een vrijwillige kracht die deze specialistische taak kan uitvoeren. Deze is gevonden in een oud-deelnemer aan de IJA-cursus paleografie voor beginners, Frouwien Rose. Met de aldus opgedane basiskennis van oud-schrift heeft zij het project met voortvarendheid aangepakt. We streven ernaar om de kohieren in de loop van 2013 op de website te presenteren.

Geschiedenis Kampen III

De voorbereidingen voor het derde, afsluitende deel van de *Geschiedenis van Kampen* zijn in gang gezet. Twee Kamper historici, Jaap van Gelderen en Frits David Zeiler, zullen voor de 19de en 20ste eeuw de sociaal-culturele geschiedenis van de stad in kaart brengen. De term *sociaal-cultureel* moet hier in de breedst mogelijk betekenis worden verstaan: behalve het kerkelijk leven vallen hieronder uiteenlopende onderwerpen als onderwijs, armenzorg, verenigingsleven en het rijke spectrum aan kunst en cultuur. In samenhang bezien geven al deze thema's een beeld van het geestelijk leven dat er twee eeuwen lang in de stedelijke gemeenschap geheerst heeft, niet alleen in religieuze en politieke, maar ook in intellectuele en artistieke zin. Zodra de benodigde fondsen zijn geworven, kunnen de auteurs aan de slag.

Bronnenuitgave Waeijer

Voor de kennis van de 'ondergrondse' geschiedenis van de rooms-katholieke kerk in de 16de en 17de eeuw in het werkgebied van de IJA vormen de aantekeningen van de Zwolse priester Arnoldus Waeijer (1606-1692), *Nopende het Aerts-Priesterschap van Swolle*, een unieke bron. In 1917 werden deze aantekeningen door G.A. Meijer uitgegeven. De bronnenuitgave wordt door huidige onderzoekers nog veelvuldig geraadpleegd, maar is alleen in oude of speciale bibliotheekcollecties te raadplegen. De IJA wil een becommentarieerde heruitgave van deze bronneneditie verzorgen, waarbij de nieuwste inzichten omtrent de persoon en historische betrouwbaarheid van Waeijer, en een vergelijking van het oorspronkelijke handschrift met kopieën aan bod komen. Het historisch onderzoek voor deze heruitgave wordt uitgevoerd door drs. Mirjam Barendsen. Voor de hertaling tekent dr. H. de Kruif, voor de overzetting van de Latijnse fragmenten wordt nog naar een vertaler gezocht. Het werk vordert gestaag, maar over het jaar en de vorm van uitgave is nog niets besloten

Tien IJA-titels gedigitaliseerd

Door de Stichting Bibliotheek.nl (BNL) is de IJsselacademie benaderd om te participeren in een pilotproject, *Public Library Online*. Dat betekent dat leden van een openbare bibliotheek een digitale versie van tien IJA-publicaties kunnen lezen. Het gaat om de volgende titels: *Rembrandt in Zwolle* van Henk Heideveld, *Om het spel en de knickers* van Riek van der Wulp-Heutink, *Het geheim van de smid* van Wielent Harms, *Zij vielen rondom Zwolle* van J.L. Schotman, *Schokland verlaten* van Bruno Klappe, *Verzet en verlangen* van Tjirk van der Ziel, *Villa's, veestallen en fabrieken* van Geraart Westerink, *De thesaurus van Gramsbergen* van Ed. E. Kemperman, *Hooibergen in Nederland* van Suzan Jurgens, Marten Jansen en

Wim Lanphen, en *Ter ere van de trouw* van Dirk Kok. Begin 2013 zullen de bevindingen met de pilot geëvalueerd worden.

Overige werkzaamheden

Directeur Jos Mooijweer was ook voor de Academie actief buiten het kantoor in Kampen. Hij nam deel aan, verzorgde, sprak:

- In Deurne, van 15 tot en met 17 februari: een internationaal congres over immaterieel erfgoed, georganiseerd door het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed.
 - In Deventer, op 16 april: de cursus *Succesvol financieren*, georganiseerd door Kunst en Cultuur Overijssel.
 - In het Dominicanenklooster in Zwolle, op 17 april: een informatiebijeenkomst van de provincie over de culturele website *Oneindig Noord-Holland*.
 - In Blokzijl, op 7 augustus: een lezing in het kader van 'Blokzijl, culturele hoofdstad van Overijssel'. De titel: *De fortresse Blokzijl omstreeks 1621. Een nieuwe uitleg bij de aanleg*. Plaats van handeling: het Gildenduys.
 - In Vollenhove, op 20 oktober: een stadswandeling voor een groep (oud-)medewerkers van de Rijksuniversiteit Groningen.
 - In bezoekerscentrum De Weerribben in Ossenzijl, op 8 november en 3 december: een vragenuurtje voor vrijwilligers en gastheren over de cultuurhistorie in het gebied van Nationaal Park Weerribben-Wieden.
 - In het HCO, op 14 december: Ewout van der Horst en Jos Mooijweer waren aanwezig bij de hernieuwde lancering van het digitale platform *MijnStadMijnDorp*.
 - In Kampen, op 19 december: Jeroen Kummer en Jos Mooijweer zagen hoe Lies van Vliet, voor haar grote verdiensten op cultuur-historisch gebied, de zilveren legpenning van de gemeente Kampen kreeg uitgereikt.
 - Per brief, telefoon en vooral per e-mail komen regelmatig verzoeken binnen van particulieren, organisaties en bedrijven om advies, informatie of medewerking op het terrein van streekgeschiedenis. We proberen hier zo snel en adequaat mogelijk op te reageren.
 - De pers was geïnteresseerd in alle projecten; de medewerkers gaven verschillende interviews aan journalisten van lokale en regionale media.
 - Het komt regelmatig voor dat ideeën of kant-en-klare manuscripten voor een publicatie worden aangedragen. Dit levert soms heel verrassend en bruikbaar materiaal op. Of een manuscript in het uitgavenplan wordt opgenomen hangt in de eerste plaats af van de beoordelingsresultaten van de inhoudelijke kwaliteit en vervolgens van de betaalbaarheid van de uitgave. Ook spreiding van projecten over het werkgebied speelt een rol.
 - De sectie geschiedenis presenteert op de website van de IJsselacademie zogeheten *digitale dossiers*. Zo'n dossier bevat een aantal vaste elementen: een korte omschrijving van het project, een vraagsprek met de auteur(s), waarin de voorgeschiedenis, achtergrond en doelstelling van de onderneming worden uiteengezet, representatieve
-

fragmenten uit het manuscript en een kleine selectie uit het illustratiemateriaal. Het doel van de dossiers is meerledig. Ten eerste is het een goede zaak dat de bezoeker inzicht krijgt in de diversiteit van de projecten waaraan de Academie werkt. Ook bij de fondswerving kunnen de dossiers hun nut bewijzen omdat een potentiële sponsor zich nu op de site nader kan oriënteren op de aan hem gerichte subsidieaanvraag. En omdat er een mogelijkheid wordt geboden rechtstreeks te reageren, kan de bezoeker ook de helpende hand bieden: bijvoorbeeld als hij fotomateriaal in huis heeft dat mogelijk relevant is, of wanneer hij een suggestie heeft voor sponsoring.

Ondanks de beperkte menskracht waarover we beschikken, is de hoop dat er in 2013 weer enkele nieuw digitale dossiers aan de website kunnen worden toegevoegd.

2.3. WERKGROEPEN

Werkverband Dialecten

Het werkverband kwam bijeen op 23 januari, 19 maart, 14 mei, 24 september en 3 december.

De seizoensafsluitende bijeenkomst op 14 mei vond plaats in het HCO in Zwolle, waar een film over Berk Kampen werd bekeken en het werkverband een rondleiding kreeg door de publieksruimten en een depot.

Het werkverband hield zich bezig met het schrijven van:

- een sprookje van, inclusief de titel, precies 150 woorden (zo'n kort verhaal is ook geschikt voor de spreukenkalender);
- het verhaal "Margootje die zo alleen was" van W.G. van der Hulst vanuit het perspectief van één van de personen die een rol spelen in het verhaal;
- bijdragen voor de Overijsselse spreukenkalender 2013;
- limericks, waarbij met name gelet werd op het goede rijm- en accentschema.

Bovendien werd aan de hand van letterlijke vertalingen van een verhaalfragment besproken waaruit nu precies de verschillen tussen de dialecten van de leden van het werkverband bestaan en hoe die kunnen worden uitgelegd of verklaard.

Elke vergadering was er ook ruimte voor informatie-uitwisseling: vrijwel iedereen is ook in eigen kring actief bezig met de streektaal.

Frits de Zwerver opstelwedstrijd voor scholieren

In 2012 organiseerde de IJA voor de twaalfde keer de Frits de Zwerver Schrijfwedstrijd voor scholieren van 14 tot en met 18 jaar. Deze wedstrijd, die tot stand is gekomen op initiatief van oud-burgemeester van Hardenberg en oud-voorzitter van de IJA, dr. H. Smit, heeft tot doel de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog bij jongeren levend te houden. Het thema was dit jaar *Het lege huis*, een onderwerp waar 75 scholieren zich door lieten inspireren (zie ook pagina 14, Public relations en communicatie).

De drie prijzen werden uitgereikt aan Charlotte Polman uit Ommen (1), Eline Bruintjes uit Kampen (2) en Rachel Sebens uit Zwolle (3). De feestelijke bijeenkomst vond traditiegetrouw

en logisch ook plaats in Hardenberg, in het gemeentehuis, op 27 april. Gastspreker was drs. Joke Scheepstra, theoloog en dochter van verzetsleider Liepke Scheepstra. Bij het samenstellen van dit jaarverslag leest de jury de opstellen voor de dertiende editie van de wedstrijd.

2.4. CURSUSSEN

Zwolse Taal- en Cultuurcursus

Op 27 november werd begonnen met de twaalfde editie van de Cursus Zwolse taal en cultuur. Deze cursus werd opnieuw gegeven door Minke Kraijer met ondersteuning van de streektaalconsulent. Er gingen dit jaar maar liefst 22 cursisten van start! De projectleider streektaal verzorgde een gastles over haar juist afgeronde onderzoek naar vocaalveranderingen in het Zwols.

Cursus Oud-schrift (paleografie) voor gevorderden

In het Pesthuis gaf Jos Mooijweer met de cursus Oud-schrift voor gevorderden een vervolg op de beginnerscursus. In de periode januari-maart 2012 kwamen in zes lessen negen cursisten bij elkaar.

3. PUBLICATIES

3.1. UITGAVEN VAN DE IJSSELACADEMIE

Publicatienummer:

- 227 *Binnen de poorten. Ontstaan en ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad van Kampen*, Marcel R. van Winsen, Hugo J. van Velzen (2012)
- 228 *Dwangarbeid in Staphorst. Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen*, G.J. Westhoff (2012)
- 229 *Armenzorg en nabuurschap. De Armvoogdij Muggenbeet*, Jos Mooijweer (2012)
- 230 *Het dorp dat er niet had moeten komen. Mariënheem 75 jaar een bloeiende gemeenschap*, Theo van Mierlo (2012)
- 231 *Een perfecte lantcaarte van Overijssel. De kaarten van Overijssel door Nicolaas ten Have in het licht van hun tijd*, Clemens M. Hogenstijn (2012)
- 232 *Anderhalve eeuw Zwols. Vocaalveranderingsprocessen in de periode 1838-1972*, Philomène Bloemhoff-de Bruijn (2012) [proefschrift]
- 233 *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel*, Jan ten Hove (2012)

3.2. OVERIGE PUBLICATIES

Bloemhoff-de Bruijn, Ph., “Schierwagens en Schriewagens”. In: *Kopstôkken*, jg. 7, nr. 1, p. 36-37; nr. 2, p. 35.

Bloemhoff-de Bruijn, Ph., “Spandiksen”. In: *Kopstôkken*, jg. 7, nr.1, p.14-15.

Bloemhoff-de Bruijn, Ph., “Verdievenderige”. In: *Kopstôkken*, jg. 7 nr. 4, p. 28-29.

Bloemhoff-de Bruijn, Ph., “Dat Zwolle welig voort mag bleujen/Dat Zwolle welig an mag greujen. Een proefschrift over anderhalve eeuw Zwols”. In: *MijnStadMijnDorp. Historisch Tijdschrift Overijssel [MSMD]*, jg. 3 (2012), nr. 5/6, p. 38-39.

Horst, E. van der, “*Het Sallandse boerenleven in de 20ste eeuw. Verhalen van MRIJ-veefokker en fruitteler Derk Steenbruggen*” (Olst 2012).

Horst, E. van der, “*Infocentrum IJssel geopend*”. In: *MSMD* jg.3 (2012), nr. 2, p. 4.

Horst, E. van der, “*Mijn koeien waren geen eendagsvliegen. Vijf generaties Schrijver in de veefokkerij*”. In: *MSMD* jg. 3 (2012), nr. 3, p. 24-26.

Horst, E. van der, “*Levend erfgoed in Overijssel*”. In: *MSMD* jg. 3 (2012), nr. 5/6, p. 9.

Kummer, J., “De toedracht en de schrijver”. In: *Kamper Almanak 2012*, p. 83-108.

Mooijweer, Js., “Armenzorg en nabuurschap - de Armvoogdij Muggenbeet”. In: *De Silehammer. Officieel orgaan van de Historische Vereniging IJsselham* jg. 20 (2012), nr. 4, p. 20-23.

Mooijweer, Js., “Armenzorg en nabuurschap. De Armvoogdij Muggenbeet”. In: *MSMD* jg. 3 (2012) nr. 4, p. 16-17.

Zeeland, Jook van, “IJsselacademie”. In: Remco van Diepen, Willy van der Most e.a. (red.), *Het spoor terug*. Cultuur Historisch Jaarboek voor Flevoland. Lelystad 2012, p. 130-131.

3.3. VOORRADIGE UITGAVEN EIND 2012

nr. REGIONALE GESCHIEDENIS

- 2/4 *Bijdragen uit het land van IJssel en Vecht* (1977-1981)
- 16 *Bibliografie 'Kampen en omgeving'*, F.T. Bijlsma (samenst.) (1983)
- 21 *Lijst van leemten in de kennis van de geschiedenis van Overijssel*, 2de druk (1983)
- 25 *'Van scheurmakers, onruststokers en geheime opruijers...'* *De Afscheiding in Overijssel*, Freek Pereboom e.a. (red.) (1984)
- 26 *Waterig Nederland. Historische schets van een Noordwestoverijssels dorpje in de 19de eeuw*, T.R. Stegeman (1984)
- 30 *Fragmenten. Joods leven in Zwolle en omgeving*, J. van Gelderen (red.) (1985)
- 31 *Dienen an de diek* (werkervaringen aan de IJsseldijk), 4de druk, Bertus van den Bremen (1986)
- 32 *Een orgel jubileert* (orgelhistorie van Genemuiden), H. Beens (1985)
- 41 *Herinneringen aan de Kiefkamp*, T.R. Stegeman (1986)
- 44 *Namen in de Noordoostpolder*, H. Scholtmeijer, 2de, aangevulde druk (2001)
- 47 *Windesheim, portret van een dorp*, A. Eikelboom (1987)
- 55 *Herman Willem Daendels (1762-1818)*, F. Pereboom en H.A. Stalknecht (red.) (1989)
- 57 *Opus 3. Restauratiejournaal 1986-1987*, H. Beens (1989)
- 65 *Waterschapsboek Kamperveen*, dl. III, K. Schilder (1990)
- 66 *Uit gelezen kranten* (twee eeuwen regionaal nieuws), H.A. Stalknecht (1990)
- 76 *Het stadhuis van Hasselt*, J. ten Hove (1993)
- 77 *Geschiedenis van Kampen*, dl. I, H.J.J. Lenferink (red.) (1993)
- 78 *Veldnamen in Heerde*, D. Otten (1993)
- 80 *Negen heit de klok. Anderhalve eeuw openbare orde en veiligheid in de gemeente Epe (±1800 - 1940)*, B. van den Bremen (1993)
- 81 *Historische bibliografie Hattemiana*, H.J. Veldkamp (1993)
- 83 *Obadja's gangen over Urk. De geschiedenis van de hervormde jongelingsvereniging (1930 - 1943)*, F. Pereboom (1994)
- 87 *Omarmd door IJssel en Zwartewater. Zeven eeuwen Mastenbroek*, (3de, ongew. druk) F. Pereboom, J. Kummer, H. Stalknecht (2000)
- 88 *VtV 1895-1995. Een eeuw Deventer volkshuisvesting in ontwikkeling*, J. ten Hove (1995)
- 97 *Hier is alles rustig, alleen ... Een briefwisseling in het laatste oorlogsjaar*, bewerkt door W.H. de Jong (1997)
- 100 *De zusters van Sanct-Agnetenhuus. De geschiedenis, materiële cultuur en spiritualiteit van het Kamper Agnietenconvent*, F. van der Pol en M. Smit (1997)
- 105 *Aan knellende banden ontworsteld. De stedenbouwkundige ontwikkeling van Deventer in de 19de eeuw*, J. ten Hove (1998)
- 109 *Zwolle in het voetspoor van de Moderne Devotie. Stadswandeling en fietsroutes*, T. Hendrikman en R. van Dijk (1998)
- 115 *De Horte. Een beeld van een huis*, F. D. Zeiler en J. Lensink (1999)
-

- 116 *In eenen aangenamen oord...Een bundel opstellen bij 700 jaar Hattems stadsrecht*, 2de herziene en aangevulde druk, G. Kouwenhoven, F. Pereboom en J. Kummer (red.) (1999/2006)
- 118 *Bedeeld en welgedaan* (de armvoogdij van Scheerwolde), Js. Mooijweer (1999)
- 119 *Hink-Stap-Sprong door de petite histoire van Kampen en IJsselmuiden*, H. Wiersma (1999)
- 120 *Samenleven in het nieuwe land. Een schets van de sociale, culturele en geestelijke ontwikkelingen van de Noordoostpolder 1942-1970*, T. Flokstra (2000)
- 122 *Sporen van verplaatsing. Honderd jaar nieuwkomers in Overijssel*, G. Mak (2000)
- 125 *Zwolse herinneringen aan de jaren 1938-1945*, J. Louwen, Zwolse Historische Reeks, dl. I (2000)
- 128 *De vruchten van de wijngaard. Een bloemlezing uit de schriftelijke nalatenschap van Freek Pereboom (1942-1999)*, J. Kummer, e.a. (red.) (2000)
- 132 *Jonker op de Heerenbrink onder Lierderholthuis* (briefwisseling tussen twee landjonkers, van 1734-1773), G.A. Hutten (2000)
- 136 *Zij vielen rondom Zwolle. Geallieerde piloten en hun vliegtuigen, 1940-1945*, J.L. Schotman (2001)
- 137 *Van hulpkerk tot geloofsgemeenschap. Een geschiedenis van de Heilig Hart van Jezus parochie in Lemelerveld (1874-1999)*, P. Huysmans (2001)
- 138 *Over de geschiedenis van het platteland van Overijssel (1500-1850). Elf studies*, C. Trompetter, J. Luiten van Zanden (2001)
- 143 *Geschiedenis van Kampen. "Zij zijn Kampers..."*, dl. II, J. van Gelderen, J. ten Hove en F.D. Zeiler (2001)
- 147 *Overijssels Watersnood. Een heruitgave van het verslag van de ramp van 1825*, J. ter Pelkwijk (2002)
- 152 *Het ootmoedig fundament van Diepenveen. Zeshonderd jaar Maria en Sint-Agnesklooster 1400-2000*, W. Scheepsma en T. Hendrikman (red.) (2002)
- 153 *Tweezaam? Een historisch-demografisch onderzoek van Schokland en Urk*. A.K. Bootsma, E.S. Bootsma en R. Bootsma-Halma (2002)
- 158 *Leven met het water in de IJsseldelta. Een waterschapsgeschiedenis*, W. Coster (2002)
- 164 *"Uit den ash kolk der vergetelheid". Geschiedenis van de stad Hasselt 1252-2002*, W. Coster en Js. Mooijweer (2003)
- 169 *Een mooi geloof. Katholieken in Salland vanaf de Reformatie tot 2000*, T.H.M. van Schaik (2003)
- 173 *Bestuursstructuur en schriftcultuur. Een analyse van de bestuurlijke verschriftelijking in Deventer tot het eind van de 15de eeuw*, J.F. Benders (2004)
- 174 *Verslaggever in Kampen. Schetsen en herinneringen van een oud-journalist*, H. de Koning (2004)
- 177 *Van klooster tot Theologisch Instituut. De geschiedenis van een voormalig Kamper kloostercomplex*, F. van der Pol en G.D. Harmanny (2005)
-

-
- 178 *ESKAF blijft verrassen. Een overzicht van recente vondsten*, W. Spitz en A. Verschuuren (2005)
- 179 *Deventer Blik. Geschiedenis van arbeidsmigranten in een Nederlandse industriestad (1945-1990)*, E. van der Horst (2005)
- 180 *Vollenhove, stad en vermaarde zonen. Negen opstellen bij de viering van 650 jaar stadsrecht*, diverse auteurs (2005)
- 181 *Middeleeuws Genemuiden. De vroegste geschiedenis van een stad in Overijssel*, A. Heutink (2005)
- 192 *De mens en kunstenaar Hildo Krop*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 1, W. Heij (2006)
- 193 *Rembrandt in Zwolle. Verkenningen van een kunstenaar*, H. Heideveld (2006)
- 194 *Veldnamen in Voorst. Geschiedenis, naamsverklaring en atlas*, D. Otten (2006)
- 195 *Theater aan de IJssel. Een geschiedenis van de Deventer Schouwburg*, J. Paardekooper (2006) (gebonden editie)
- 195 *Theater aan de IJssel. Een geschiedenis van de Deventer Schouwburg*, J. Paardekooper (2006) (paper back)
- 196 *Ter ere van de trouw. Hofmakerij in Staphorst in historisch perspectief*, D. Kok (2006)
- 197 *Leven in Blankenham. Een Overijsselse plattelandsgemeenschap in het tijdvak 1650-1850*, T. de Graaf (2006)
- 198 *De veelzijdige glazenier Willem Bogtman (1882-1955)*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 2, H. Spreen (2007)
- 199 *Compendium van het Overijssels recht vóór 1811*, E.D. Eijken (2007)
- 200 *De Ambelt. Van teringkantoor tot expertisecentrum (1907-2007)*, E. van der Horst (2007)
- 202 *Van mis tot muze. De bebouwingsgeschiedenis van Vloeddijk 38*, G. Westerink (2007)
- 203 *Moderne devoten in monnikspij. Klooster en Colligatie van Sibculo 1406-1580*, diverse auteurs; R. van Dijk, M. Vonk en T. Hendrikman (red.) (2007)
- 204 *Overijsselse streekdrachten. Weerspiegeling van voorbije mode*, W. Harms (2008)
- 206 *Hooibergen in Nederland. Geschiedenis en behoud van een agrarisch cultuurmonument*, S. Jurgens, M. Jansen en W. Lanphen (2008)
- 207 *Een botter in oude luister hersteld. Visserij in Vollenhove*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 3, M. Traast-Bos (2008)
- 208 *Verzet en verlangen. Het platteland in de greep van mkz en stedeling*, T. van der Ziel (2008)
- 209 *Stad in de steigers. Stadsvernieuwing in Kampen vanaf de jaren zeventig van de twintigste eeuw*, G. Westerink (2008)
- 210 *De thesaurus van Gramsbergen. Een 17de-eeuws medisch handschrift ontsloten*, dr. Ed.E. Kemperman (transcriptie/vertaling); A.I. Bierman, Th.C.M. Kemperman, Js. Mooijweer e.a. (red.) (2009)
- 211 *Boerderijnamen in Voorst. Lexicon van ruim 900 boerderijnamen uit de periode 800-2000*, D. Otten met foto's van M. Hogeboom (2009)
- 212 *Beelden in beeld I*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 4, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2009)
-

- 213 *Schokland verlaten. Een reconstructie van de ontvolking in 1859*, B. Klappe en W. Veer (2009)
- 215 *Kerk aan de overkant. Gereformeerden in IJsselmuiden en Grafhorst (1835-1985)*, H. Reenders (2009)
- 220 *Beelden in beeld 2*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 5, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2010)
- 221 *Tekenend voor Kampen. De gemeente Kampen in een reeks van vijftig prenten*, H. van der Horst en G. Westerink (2010)
- 222 *Ontmoetingsplaats van verhalen. Het Gemeentearchief Steenwijkerland*, J. de Kruyf (2011)
- 223 *Beelden in beeld 3*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 6, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2011)
- 225 *Ontmoetingsplaats van verhalen. Het streekarchief Noordwest-Veluwe*, J. de Kruyf (2011)
- 226 *Overijsselse waterstaat in de kaart gekeken*, D.M. van der Schrier (2011)
- 227 *Binnen de poorten. Ontstaan en ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad van Kampen*, Marcel R. van Winsen, Hugo J. van Velzen (2012)
- 228 *Dwangarbeid in Staphorst. Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen*, G.J. Westhoff (2012)
- 229 *Armenzorg en nabuurschap. De Armvoogdij Muggenbeet*, Jos Mooijweer (2012)
- 230 *Het dorp dat er niet had moeten komen. Mariënheem 75 jaar een bloeiende gemeenschap*, Theo van Mierlo (2012)
- 231 *Een perfecte lantcaerte van Overijssel. De kaarten van Overijssel door Nicolaas ten Have in het licht van hun tijd*, Clemens M. Hogenstijn (2012)
- 233 *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel*, Jan ten Hove (2012)

STREEKTAAL EN LITERATUUR

- 14 *Regels veur et weer en nog een heleboel meer*, 13de druk, Klèüsien uut Zalk (1999)
- 24 *De spokende kledwagen* (volksverhalen), 2de druk, Klèüsien uut Zalk (1984)
- 27 *Wanneer bin ie riepe...* (cursiefjes, n.a.v. de literaire wedstrijd 1984) (1986)
- 37 *Doake* (verhalen en gedichten in het dialect van Genemuiden), H. Beens, J. Kaspersma en G. Mateboer (1986)
- 38 *Achter de tonge* (poëzie in het dialect van Genemuiden), J. Kaspersma (1986)
- 40 *Jan in de zak* (streekreceptenbundel) (1987)
- 46 *De aandere wereld* (eenacters, n.a.v. de literaire wedstrijd 1986) (1987)
- 60 *Is 't noe dat 't pas begint?* (verhalen voor kinderen, n.a.v. de literaire wedstrijd 1988) (1989)
- 61 *Woordenlijst van het dialect van Kuinre*, R. Kamman (1990)
- 67 *De vliegende slonde* (sprookjesbundel n.a.v. de literaire wedstrijd 1990) (1991)
- 86 *Om het spel en de knickers. 495 kinderspelen uit de jaren veertig en vijftig* (uit Genemuiden), R. van der Wulp-Heutink (1994)
- 90 *De Keuze* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 1994) (1995)
-

-
- 98 *Pluzen* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 1996) (1997)
- 101 *Meinsn*, R. van der Wulp-Heutink (1997)
- 108 *Het dialect van Ommen. Klank- en vormverschijnselen*, Ph. Bloemhoff-de Bruijn (1998)
- 114 *Pas op veur de boezekerel!* (griezelverhalen en -gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd (1999)
- 123 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten. Afl. 1: Het Huis-A*, H. Scholtmeijer (2000)
- 127 *De dialecten van Groot-IJsselmuiden. Klank-en vormleer*, J.J. Spa (2000)
- 131 *Dit is wat ik heb gevonden. De poëzie van Overijssel, bronnenboek*, G. Bartels-Martens (samenst) (2000)
- 139 *Grenzen* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 2000) (2001)
- 141 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten. Afl. 2: Het Huis-B*, H. Scholtmeijer (2001)
- 146 *Woordenboek van de Overijsselse dialecten. Afl. 3: Het Huis-C*, H. Scholtmeijer (2002)
- 149 *Het beste van Broos. Verhalen van Broos Seemann* (2002)
- 150 *Naober in Salland. Belevenissen van een stadse frats op het platteland*, A. Guldemond (2002)
- 151 *Misdaad en zo. Verhalen over misdaad in dialect*, diverse auteurs (2002)
- 156 *Water, werk, woorden. Vier vaktalen uit het westen van Overijssel*, H. Scholtmeijer, (2002)
- 157 *Uus van water en wind. gedichten uut et land van de iessel*, G. Pleiter (2002)
- 162 *Naobers. Verhalen en gedichten in de Nedersaksische streektalen*, diverse auteurs (2003)
- 163 *Achtersteveuren water drinken en andere huusmiddelties*, Werkverband Dialecten (samenst.) (2003)
- 171 *De dialecten van Kallenkote, Steenwijk en Steenwijkerwold. Klank- en vormleer*, J.J. Spa (2004)
- 176 *Meer geliek as eigen. Gedichten*, J. Bakker (2005)
- dvd *Utsprèken!* Diverse popartiesten uit het werkgebied van de IJA (muziek, clips, verhalen) (2006)
- 182 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten. Afl. 4: De Wereld-A*, H. Scholtmeijer (2006)
- 183 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten. Afl. 5: De Wereld-B*, H. Scholtmeijer (2006)
- 184 cd *De kikker en andere verhalen*, G. Akkerman-Koobs (taal Staphorst) (2006)
- 185 cd *Mei in de polder* (gedichten en enkele verhalen), D. Kasper-van Dijk (taal Kampen) (2006)
- 186 cd *De tabaksdoze en andere Urker verhalen*, K.J. Romkes (taal Urk) (2006)
- 187 cd *Lief Dagboek* (gedichten en verhalen), G. van der Waarde-Nikkels (taal Bathmen) (2006)
- 188 cd *Spetter!* (verhalen), F.A. Weijs (taal St. Jansklooster) (2006)
- 189 cd *Meisuurties* (gedichten en verhalen), F. Woltman-Groen (taal Giethoorn) (2006)
- 190 cd *Ofgelaeden treinen* (verhalen en gedichten), R. van der Wulp-Heutink (taal Genemuiden) (2006)
-

- 191 cd *Kraggenlaand* (verhalen en gedichten), K. Würsten (taal Zwartsluis/Hasselt) (2006)
201 *Mit valen en opstaon. Mien jongesjaoren in De Sluus*, H. Klomp (2007)
205 *Keenderbiebel in de taal van thuus*, T. van Buren (2008)
214 *Löslaoten*, F.A. Weijs-Kroek (2009)
216 *Op zien Zwols. Woordenboek van de Zwolse taal*, M. Kraijer, D. Visscher e.a. (red.) (2009)
217 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten* Afl. 6: De Mens-A, H. Scholtmeijer (2010)
218 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten* Afl. 7: De Samenleving-A, H. Scholtmeijer (2010)
224 *De dialecten van centraal-Salland: Raalte, Heino en Lemelerveld*. Klank- en vormleer, J.J. Spa (2011)
232 *Anderhalve eeuw Zwols. Vocaalveranderingsprocessen in de periode 1838-1972*, Philomène Bloemhoff-de Bruijn (2012)

NATUUR EN LANDSCHAP (FLORA EN VEGETATIE)

- 11 *Houtsingels in Staphorst*, J. v.d. Berg e.a. (1984)
28 *Het landschap rond Genemuiden*, W.J. Drok (1985)
35 *Vogels in de IJsseldelta*, G.J. Gerritsen e.a. (1986)
79 *Zeven Sallandse landgoedbossen. Een botanische beschrijving*, L.J. Dijkstra (1993)

BROCHURES

- 999 *Windesheim, rentambt en dorp*, F.D. Zeiler (1992)
998 *Arbeid der liefde, aan arme natuurgenoeten bewezen*, J.D. Wildeboer (1995)
997 *Een bössie uien en een kilo jappels. Wat wel en wat niet verandert in het West-Overijssels*, G. Kinds (2001)

REPERTORIA op de artikelen verschenen in huisorgaan *IJsselacademie*

Jaargangen 1977-1992

Jaargangen 1992-2002

Vergelijking rekeningcijfers met begrotingscijfers

	Rekening 2012	Begroting 2012	Afwijking voordelig	Afwijking nadelig
Baten				
Subsidie provincie Overijssel	146.197	146.197		
Subsidie gemeenten	101.888	102.492		604
Financieringsbaten	6.991	0	6.991	
Donaties	15.495	17.500		2.005
Sponsoring bedrijfsleven	0	5.500		5.500
Doorberekende uren *	39.846	52.966		13.120
	-----	-----	-----	-----
	310.417	324.655	6.991	21.229
Lasten				
Personeelskosten	269.691	260.155		9.536
Bureaunkosten	25.769	34.050	8.281	
Overige kosten organisatie	24.425	27.050	2.625	
Onderzoekskosten werkgroepen	3.400	3.400		
	-----	-----	-----	-----
	323.285	324.655	10.906	9.536
Eindresultaat exclusief uitgeverij	-12.868			12.868
Exploitatieresultaat uitgeverij	-3.814			

Eindresultaat Totale bedrijfsvoering	-16.682			
	=====			

* De doorberekende uren zijn voor een bedrag van € 39.846 ten laste gebracht van de uitgeverij.